

Analýza implementace a doporučení k zefektivnění fungování vybraných operačních programů

Bc. Barbora Majíčková

Diplomová práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Barbora MAJÍČKOVÁ**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Analýza implementace a doporučení k zefektivnění fungování vybraných operačních programů**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Charakterizujte implementační strukturu operačních programů v České republice.

II. Praktická část

- Analyzujte slabá místa současné implementační struktury.
- Navrhněte strategii pro zlepšení efektivity implementační struktury operačních programů.

Závěr

Rozsah práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- [1] WOKOUN, R. Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2003. 328 s. ISBN 80-245-0571-7.
[2] WOKOUN, R., MATES, P. Management regionální politiky a reforma veřejné správy. Praha: Linde, 2006. 351 s. ISBN 80-7201-608-3.
[3] Prováděcí dokument – Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Morava 2007–2013. 1. vyd. Olomouc: Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2008.

Vedoucí diplomové práce: **prof. RNDr. René Wokoun, CSc.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: **29. března 2010**
Termín odevzdání diplomové práce: **3. května 2010**

Ve Zlíně dne 29. března 2010

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 20. 4. 2010

.....
.....
.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výtisky, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybného projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíádne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Abstrakt česky

Cílem práce je provést analýzu implementace koordinačních, monitorovacích a kontrolních systémů nastavených pro čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie a navrhnout doporučení, která by v příštích letech mohla vést k zrychlení a zefektivnění čerpání dotací v jednotlivých operačních programech. Teoretická část popisuje příčiny vzniku, minulé a současné programovací období ve vztahu k Regionální a strukturální politice EU. Praktická část představuje implementační strukturu řízení fondů EU v České a Slovenské republice. Následně bude uvedena implementace ROP NUTS II Střední Morava. Srovnání OP Životní prostředí v ČR a SR. Podle předchozích výstupů jsou navrhována doporučení, která by mohla přispět k zefektivnění implementační struktury a snadnějšímu čerpání evropských prostředků.

Klíčová slova: Implementace, Kohezní politika, Operační program, analýza

ABSTRACT

Abstrakt ve světovém jazyce

The goal is to analyze the implementation of coordination, monitoring and control systems configured for drawing money from EU funds and to propose recommendations that would in the coming years could lead to the acceleration and streamlining the grants in each operational program. The theoretical part describes the causes, past and current programming period in respect of regional and structural policy. Furthermore, an implementation structure management of EU funds. The practical part compares the implementation structure in the Czech Republic and Slovak republic. At the same time compares the OP Environment CZ and OP Environment SK in terms of their effectiveness. Under the previous outputs are proposed recommendations, who-frame could help to streamline the implementation structure and facilitate the utilization of European funds.

Keywords: Implementation, Cohesion Policy, Operational Programme, analysis

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala vedoucímu práce panu prof. RNDr. Renému Wokounovi, CSc., za jeho rady a pomoc při sestavování struktury a psaní této diplomové práce. Velmi jste mi pomohl svými názory a podněty, za což Vám mnohokrát děkuji.

MOTTO:

„Moudrost je třeba nejen získávat, ale i použít.“

Cicero

OBSAH

ÚVOD	12
I TEORETICKÁ ČÁST	14
1 VSTUP ČESKÉ REPUBLIKY DO EU	15
1.1 REGIONÁLNÍ A STRUKTURÁLNÍ POLITIKY EVROPSKÉ UNIE	15
1.2 POLITIKA HOSPODÁŘSKÉ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOSTI EU V LETECH 2000-2006	16
1.3 POLITIKA HOSPODÁŘSKÉ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOSTI EU V LETECH 2007-2013	18
2 IPLEMENTACE ŘÍZENÍ FONDŮ EVROPSKÉ UNIE	21
2.1 EVROPSKÁ ÚROVEŇ ŘÍZENÍ.....	21
2.2 NÁRODNÍ ÚROVEŇ ŘÍZENÍ.....	22
2.2.1 Národní orgán pro koordinaci	23
2.2.2 Monitorovací výbor Národního rámce politiky soudržnosti	23
2.2.3 Finanční řízení.....	24
2.2.4 Kontrola a audit.....	24
2.3 ÚROVEŇ ŘÍZENÍ OP	25
2.3.1 Řídící orgán	25
2.3.2 Platební a certifikační orgán.....	26
2.3.3 Zprostředkující subjekt.....	26
2.3.4 Auditní orgán.....	27
2.3.5 Monitorovací výbor operačních programů	27
II PRAKTICKÁ ČÁST	29
3 SROVNÁNÍ IMPLEMENTACE V ČESKÉ A SLOVENSKÉ REPUBLICE	30
3.1 ŘÍDÍCÍ ORGÁNY V ČESKÉ REPUBLICE	30
3.1.1 ŘO Cíl 1 Konvergence v ČR.....	30
3.1.2 ŘO Cíl 2 Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost v ČR.....	32
3.1.3 ŘO Cíl 3 Evropská územní spolupráce v ČR.....	32
3.2 ŘÍDÍCÍ ORGÁNY VE SLOVENSKÉ REPUBLICE.....	33
3.2.1 ŘO Cíl 1 Konvergence v SR	33
3.2.2 ŘO Cíl 2 Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost v SR	33
3.2.3 ŘO Cíl 3 Evropská územní spolupráce v SR	34
3.3 ZHODNOCENÍ.....	34
3.4 DOPORUČENÍ K ZEFEKTIVNĚNÍ ŘO V ČR.....	35
4 ROP NUTS II STŘEDNÍ MORAVA	37
4.1 ŘÍDÍCÍ ORGÁN V ROP STŘEDNÍ MORAVA.....	38
4.1.1 Výbor Regionální rady ROP Střední Morava	38
4.1.2 Předseda Regionální rady ROP Střední Morava	39
4.1.3 Úřad Regionální rady ROP Střední Morava.....	39

4.2	NÁRODNÍ ORGÁN PRO KOORDINACI V ROP SM.....	39
4.3	MONITOROVACÍ ORGÁN V ROP SM	40
4.4	PLATEBNÍ A CERTIFIKAČNÍ ORGÁN V ROP SM	40
4.5	CENTRÁLNÍ HARMONIZAČNÍ JEDNOTKA V ROP SM	40
4.6	ZHODNOCENÍ.....	41
4.7	DOPORUČENÍ K ZEFEKTIVNĚNÍ ROP	42
5	ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY ROP NUTS II STŘEDNÍ MORAVA	44
5.1	ŘEDITEL	45
5.2	ÚTVAR INTERNÍHO AUDITU.....	45
5.3	ODBOR KANCELÁŘE ŘEDITELE.....	45
5.4	ODBOR ŘÍZENÍ PROJEKTŮ.....	45
5.5	ODBOR KONTROLY A PLATEB	47
5.5.1	Oddělení kontroly.....	47
5.5.2	Oddělení platby	47
5.6	ODBOR METODIKY A MONITORINGU	48
5.6.1	Oddělení metodiky	49
5.6.2	Oddělení monitoringu	49
5.7	FINANČNÍ ODBOR.....	49
5.7.1	Oddělení finančního řízení.....	49
5.7.2	Oddělení vnitřní správy	50
5.8	ZHODNOCENÍ.....	50
5.1	NÁVRHY NA ZMĚNY NA ÚROVNI ROP	51
5.1.1	Odbor implementace ZS/ŘO pro ROP.....	52
5.1.2	Odbor kontroly ZS/ŘO pro ROP.....	53
6	SROVNÁNÍ OP ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ V ČESKÉ A SLOVENSKÉ REPUBLICCE.....	55
6.1	NÁRODNÍ KOORDINAČNÍ ORGÁN OP ŽP v ČR	55
6.2	ŘÍDÍCÍ ORGÁN OP ŽP v ČR – MŽP	55
6.2.1	Zprostředkovatelský subjekt ŘO – SFŽP	56
6.2.2	Řídící výbor OP Životní prostředí.....	56
6.2.3	Rada Státního fondu životního prostředí.....	57
6.2.4	Krajské pracovní skupiny	58
6.3	MONITOROVACÍ VÝBOR OP ŽP	58
6.3.1	Koordinační výbor.....	58
6.4	PLATEBNÍ A CERTIFIKAČNÍ ORGÁN OP ŽP	59
6.4.1	Finanční útvar SFŽP.....	59
6.5	FINANČNÍ KONTROLA A AUDITNÍ ORGÁN OP ŽP	59
6.5.1	Pověřený subjekt Auditního orgánu	59
6.5.2	Kontrola Nejvyšší ho kontrolního úřadu.....	60

6.6	CENTRÁLNÍ KOORDINAČNÍ ORGÁN OP ŽP v SR.....	60
6.7	ŘÍDÍCÍ ORGÁN OP ŽP v SR - MŽP SR	60
6.7.1	Odbor environmentálních programů a projektů na MŽP SR	60
6.8	MONITOROVACÍ ORGÁN PRO OP ŽP v SR	60
6.8.1	Národní monitorovací výbor pro NSRR v SR	61
6.9	CERTIFIKAČNÍ ORGÁN PRO OP ŽP v SR- MF SR.....	61
6.10	PLATEBNÍ JEDNOTKA PRO OP ŽP v SR- MŽP SR.....	61
6.11	ORGÁN AUDITU PRO OP ŽP v SR- MF SR	61
6.11.1	Interní audity	62
6.12	ZHODNOCENÍ.....	62
6.12.1	Návrhy pro ŘO OP Životní prostředí.....	63
6.12.2	Návrhy pro MV OP Životní prostředí	64
6.12.3	Návrhy pro FT OP Životní prostředí.....	65
7	SHRNUTÍ.....	70
7.1	IMPLEMENTACE NA ÚROVNI OP.....	70
7.2	IMPLEMENTACE NA ÚROVNI ROP	71
7.3	IMPLEMENTACE NA ÚROVNI ÚŘADU REGIONÁLNÍ RADY.....	72
7.4	IMPLEMENTACE NA ÚROVNI OP ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	73
	ZÁVĚR	75
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	76
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	80
	SEZNAM OBRÁZKŮ	83
	SEZNAM TABULEK.....	84
	SEZNAM PŘÍLOH.....	85

ÚVOD

Česká republika se stala členskou zemí Evropské unie 1. května 2004. V rámci integrace je od vstupu povinna přispívat do společného rozpočtu EU, ale také z něj prostřednictvím strukturálních fondů, fondů soudržnosti aj. čerpat finanční prostředky. V každém případě je dobře, že může ČR čerpat finanční prostředky z EU, jelikož za navýšené prostředky může daleko více podpořit rozvoj celého území. Dostali jsme možnost získat stejně jako ostatní země EU prostředky ze společného rozpočtu, ovšem má k tomu omezenou dobu programové období 2007-2013. Do konce roku 2009 ČR vložila do rozpočtu EU 7 mld. € a získala zpět ještě o 3,75 mld. € více. Přitom téměř polovina částky byla připsána až na konci roku 2009. Přidělování dotací není jednoduchou záležitostí, ale jedná se o složitý a zdoluhavý proces. Přesněji, podat žádost o dotaci smí každá osoba, která je oprávněným žadatelem v závislosti na specifikaci výzvy. Žadatel musí být převážně znalý systému dotací, a tedy i aktuálních výzev, stejně jako administrativy celého procesu, ekonomicky silný, schopný vytvořit projektový záměr, přičemž je vlastníkem nemovitostí či pozemků, jichž se výzva týká. Při podávání žádosti jsou důležitou součástí i bankovní záruky, tedy schopnost žadatele předfinancovat projekt. Nejdůležitějším měřítkem je pro žadatele dovednost zpracovat projektovou žádost, právě její kvalitě se totiž přisuzuje nejvyšší důležitost, při rozhodování o přidělení či zamítnutí dotace na výzvu určených ministerstvech. Neboť v momentě, kdy ministerstvo žádost zamítne, nabývá rozhodnutí konečné platnosti a není možné se vůči němu odvolat.

Hlavními a stále se opakujícími problémy při čerpání evropských financí jsou převážně skutečnosti jako podcenění přípravy žádosti o dotaci, vyžadování podrobných dokladů, omezené vyplácení záloh či přisuzování dotací projektům s diskutabilní hodnotou. Předejít těmto problémům a navíc zkrátit proces schvalování a vyplácení dotací, to jsou základní doporučení k zefektivnění systému implementace. Nejdříve je však nutné znát celý proces a jeho fungování.

Evropská komise nastavila legislativní rámec, platný pro všechny členské země, ale jednotlivé řídicí, monitorovací, certifikační a platební orgány, či orgány auditu si státy navrhují a schvalují sami, stejně jako operační programy. Následně se závěrečné návrhy předkládají EK ke schválení.

Cílem diplomové práce je analyzovat implementační strukturu na jednotlivých úrovních podle legislativy EU a ČR, v teoretické části. Praktická část se zaměří na porovnání implementace evropských fondů v České a Slovenské republice. Na základě srovnání a v návaznosti na výstupy se dále práce zaměří na implementační strukturu ROP NUTS II Střední Morava, kde jsem absolvovala studentskou stáž v projektu: Nadání studenti. Dále navazuje implementace na úrovni Úřadu Regionální rady a uvedeny budou návrhy na základě zjištěných skutečností u stejných programů na Slovensku. Srovnávací metoda bude uplatněna i pro OP Životní prostředí v České a Slovenské republice.

Diplomová práce by měla odpovědět na otázku: Zda je současná implementace Operačních programů a zejména pak ROP NUTS II Střední Morava a OP Životní prostředí v České republice složitá? Dá se její nastavení zjednodušit?

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VSTUP ČESKÉ REPUBLIKY DO EU

Veškeré úsilí začalo už v roce 1991, kdy byla podepsána evropská dohoda o přidružení tehdejší ČSFR k ES, ovšem díky rozpadu federace nebyl ratifikační proces dokončen. Bylo nutné opět v roce 1993 sepsat novou asociační dohodu, která vstoupila v platnost až o dva roky později, přesněji 1. února 1995. Zájem o členství v EU projevila ČR 17. ledna 1996, kdy podala svou žádost (jako poslední z deseti států v páté vlně rozšiřování EU). V březnu 1998 byla ČR přizvána, aby společně s dalšími pěti státy lucemburské skupiny začala jednat o přistoupení. V hodnotící zprávě byla za hlavní nedostatek považována celková reforma veřejné správy, neobstál ani administrativní systém a kritikou se nešetřilo ani v oblasti soudnictví, jehož práce byla značně zpochybněna zejména v oblasti boje s korupcí. Navíc se znovu dostala do popředí i problematika Benešových dekretů, která narušila vztahy se sousedním Německem a téma jaderné elektrárny Temelín, které ČR postavilo do konfliktu s Rakouskem. O obou případech se jednalo i v Evropském parlamentu. Následovalo referendum 13.-14. 6. 2003, kvůli kterému se muselo přistoupit k jistým změnám, aby bylo v ČR vůbec možné jednorázové referendum uskutečnit. Výsledek skončil v poměru 77,3:22,7 pro vstup do EU, čímž byla přístupová smlouva ratifikována. Dne 1. 5. 2004 se Malta, Slovinsko, Maďarsko, Litva, Slovensko, Polsko, Estonsko, Lotyšsko, Kypr a Česká republika staly novými členy EU. [2]

1.1 Regionální a strukturální politiky Evropské unie

Po vstupu do EU získala ČR možnost čerpat finance ze společného rozpočtu, v této práci se budeme zaměřovat hlavně na Regionální a strukturální politiku. Ta je zmiňována už v zakladatelských smlouvách: Smlouva o založení EHS (1957), zakotvila vznik budoucích nástrojů strukturální politiky - Evropského sociálního fondu (1960), Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (1962) a Evropské investiční banky (1957), svůj význam jako páteř evropské integrace získala však po rozšíření Společenství. S větším integračním územím a diferenciací kultur, jazyků a historií, se zvětšovaly i rozdíly hospodářské a strukturální, začala se projevovat různorodost krajín, proto bylo nutné přijít s nástroji ekonomické a sociální soudržnosti. Iniciativu v této oblasti převzala Velká Británie, roku 1975 přispěla k založení Evropského fondu regionálního rozvoje, což vedlo k zavedení společné politiky Evropské unie. [12]

Přestože je Evropská unie jednou z nejbohatších na světě, v květnu roku 2004, kdy došlo k tzv. „východnímu rozšíření“ se regionální disparity odrazily z hlediska ekonomiky i v měřitelných ukazatelích jako HDP na obyvatele, to se celkově snížilo o 13%. Přičemž nejrozvinutější regiony se pohybovali na úrovni 270% HDP na obyvatele a ty nejméně rozvinuté nedosahovali ani hranice 40%, zejména státy nově příchozí. Muselo se přikročit ke snižování těchto rozdílů, proto se politika soudržnosti zaměřila na východ. Současně bylo nutné podpořit regiony dokončující proces konvergence obzvláště Španělsko, Portugalsko a Řecko, i oblasti se strukturálními problémy. [4]

V roce 2007 EU rozšířila základnu na současných 27 členských státech, posledními státy byly Bulharsko a Rumunsko, jelikož oba tyto státy nepatří mezi hospodářsky vyspělé země, je nutné podotknout, že se ještě prohloubily dříve zmiňované diference. Proto je i nadále nutné využívat nástrojů kohezní politiky, aby se zapříčinilo dalšímu prohlubování disparit, ale naopak, aby nastalo jejich postupné snižování, které povede a k dosažení srovnatelné životní úrovně obyvatel všech regionů EU. [2]

Politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) stále funguje na principu solidarity, tedy patří mezi politiky koordinované, řízené orgány EU a realizované jednotlivými členskými státy. Proto mohou slabší regiony čerpat více financí, než do společného rozpočtu přispějí, přípravou vhodných investičních podmínek, které jednotlivé státy připravují, pro zahraniční investory. Dobré investiční pobídky jsou vhodným kompenzačním prostředkem pro vyspělé země, které přispíváním do rozpočtu EU trátí. Právě tato vzájemná spolupráce, by měla v následujících letech přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti EU.

1.2 Politika hospodářské a sociální soudržnosti EU v letech 2000-2006

Jedním z hlavních dokumentů pro toto období je Agenda 2000, což je všeobecný dokument o rozšíření, reformě politiky a finančním rámci Unie. Regionální politika v tomto programovacím období má hlavní strategii, snížit rozdíly mezi jednotlivými členskými zeměmi, vynakládá na to více jak třetinu financí z rozpočtu EU. Prostřednictvím finanční podpory ze strukturálních fondů: Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF), Evropský sociální fond (ESF), Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF), Finanční nástroj pro podporu rybolovu (FIFG) a Fondu soudržnosti (FS), se snaží o rozvoj strukturálně slabých a hospodářsky postižených regionů. [12]

Politika měla tři základní cíle:

❖ Cíl 1 Podpora rozvoje zaostávajících regionů

Představuje investice do výroby a podporu trvale udržitelného rozvoje. Dotace však mohou čerpat jen ty regiony, které mají HDP pod 75% hranicí průměru celkového HDP EU za období 3 let. Dotace jsou financovány z fondu ERDF, ESF, EAGGF, FIG, pro Operační programy:

- OP Průmysl a podnikání
- OP Infrastruktura
- OP Rozvoj lidských zdrojů
- OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství
- Společný regionální operační program [14]

❖ Cíl 2 Podpora oblastí potýkající se s restrukturalizací

Zahrnuje všechny oblasti, které nepatří pod Cíl 1, ovšem pokud chtějí dosáhnout na podporu, musí mít vysokou dlouhodobou míru nezaměstnanosti, rostoucí procento kriminality, školství na nízké úrovni a zhoršené podmínky životního prostředí. Financuje fond ERDF, ESF, FIG. [15]

❖ Cíl 3 Podpora politiky zaměstnanosti a vzdělání

Jedná se o rozvoj lidských zdrojů, čehož je možné dosáhnout systémem rekvalifikačních kurzů, ale i modernizací současného vzdělávání, zavádění nových postupů a technologií, aj. Přispívá ke snížení nezaměstnanosti. Financuje fond ESF.

Součástí programu čerpání byly i Iniciativy:

- INTERREG - přeshraniční spolupráce (ERDF)
- INTERACT- zlepšení efektivnosti územní spolupráce (ESF)
- EQUAL - odstranění diskriminace na trhu práce (ESF)
- ESPON - monitorovací síť pro Evropské územní plánování
- URBAN - podpora obnovy měst (ERDF)
- LEADER+ - podpora rozvoje venkova (EAGGF) [16,33]

Česká republika v tomto období nejprve prošla fází příprav, což představovalo zajistit soulad legislativního rámce EU a ČR, či plnění předem nastavených kritérií pro čerpání a účastnila se předvstupních programů SAPARD, Phare a ISPA. Vstupem ve zmiňovaném datu (1. května 2004), mohla čerpat ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti, v rámci cílů a iniciativ, které jsou výše uvedeny. Pouze programy URBAN a LEADER+ nebyly v ČR uvedeny samostatně, ale byly zahrnuty v rámci jiných OP. V tomto programovém období měla ČR možnost čerpat z SF a FS částku 2,60 mld. €. [28]

1.3 Politika hospodářské a sociální soudržnosti EU v letech 2007-2013

V současné době se tato politika nezaměřuje jen na odstraňování regionálních nerovností, ale také na zmiňovanou konkurenceschopnost EU, rozhodlo se o tom na zasedání Evropské rady v Lisabonu a Goteborgu. Politika HSS se nově zaměřuje na výzkum, vývoj a inovace, ty mají přinést dlouhodobý efekt. Celková částka, která je na politiku soudržnosti vyčleněna představuje 347,41 mld. €, tedy 35,7 % rozpočtu EU. Česká republika z této částky získá 26,69 mld. €. [29]

Programovací období 2007-2013 je od předešlého opět svým zaměřením pozměněno, vychází to ze zpráv jednotlivých regionů a vývoje EU. Každé tři roky totiž Evropská komise předkládá jednotlivé zprávy o pokroku regionů EU Evropskému parlamentu, Radě a Hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. Zároveň také navrhuje doporučení, na jakou oblast se zaměřit, případně, jak v programovacím období nastavit cíle, aby byly efektivní a platily pro všechny členské státy EU, v České republice byly tyto cíle doplněny o 26 Operačních programů. [28]

❖ Cíl 1 Konvergence

Zastupuje dosavadní Cíl 1 z předešlého období, představuje tedy podporu hospodářského a sociálního rozvoje všech členských států a slabých regionů a nyní nově také podporu růstu a tvorby nových pracovních míst, zejména v méně rozvinutých krajinách členských států. Děje se tak zvýšením investic do lidského a fyzického kapitálu. Ze strany EU dochází k podpoře inovací a znalostní ekonomiky, i posilováním schopnosti adaptability v souvislosti s hospodářskými a sociálními změnami, ale zároveň i na zkvalitňování životního prostředí.

Kritériem je splnění podmínky ekonomické vyspělosti regionů na úrovni regionů NUTS II, odpovídající úrovni 75% průměru EU v HDP na obyvatele. Kritérium se měří paritou kupní síly a počítá se na základě dat Společenství za období 2000-2002 a nemělo by být po toto období změněno. Česká republika, kromě Hl. m. Prahy, patří do oblasti této podpory všemi svými regiony soudržnosti NUTS II – nebo-li statistickými územními jednotkami EU, které jsou určeny k porovnávání ekonomických ukazatelů jednotlivých regionů. NUTS II představuje 800 000 až 3 mil. obyvatel, pokud tato předem vymezená územní jednotka, nedosahuje za období let 2000-2002 celkově 75% průměru HDP na obyvatele celé Evropské unie, má možnost čerpat prostředky v rámci tohoto cíle. Stejnou možnost mají i způsobilé státy, jejichž hrubý národní důchod v letech 2001-2003 (HND) na obyvatele je pod hranicí 90% průměru tohoto ukazatele v rámci celé Evropské unie. Cíl Konvergence v České republice disponuje částkou 25,89 mld. €. [34]

O podporu mohou žádat i regiony, které se rovnají právě úrovni 75 % průměru HDP na obyvatele, ve stanoveném 3letém období, původní EU-15, jedná se o tzv. „phasing-out“. Přejídný režim, kdy státy získávají podporu z Cíle 1 Konvergence, ale postupně se její výše postupem let snižuje. Jedná se například o Španělsko a Portugalsko. [17]

Společenství stanovilo alokaci pro Cíl 1 Konvergence na 282,8 mld. €, tedy 81,5% ze všech prostředků. Dotace jsou poskytovány pro Cíl 1 z ERDF na modernizaci a snížení rozdílů ekonomické struktury všech členských států a regionů, na zkvalitnění základní infrastruktury a na ochranu životního prostředí. ESF podporuje zefektivnění všech institucí na trhu práce, zavádí a upravuje vzdělávací systémy, sociální a ošetrovatelské služby. Posiluje zvýšení investic zacílených na lidský kapitál či adaptaci veřejné správy. Dotace jsou poskytovány i z Fondu soudržnosti (CF) – využívají ho členské státy s HND na osobu nepřekračující 90% průměru EU 25 v průběhu let 2001-2003. [18]

❖ Cíl 2 Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Řadí pod sebe dosavadní Cíl 2 a Cíl 3, především je tedy určen pro regiony převyšující hranici 75% průměru EU HDP na obyvatele za léta 2000-2002, a tudíž nemají možnost čerpat dotace v Cíli 1 Konvergence a přesto u nich dochází k restrukturalizaci. Oblastí intervence jsou inovace a ekonomika založená na znalostech, zkvalitnění životního prostředí a předcházení rizikům jeho znečišťování i dostupnost a služby základního ekonomického významu, s tím souvisí posilování bodů Lisabonské a Göteborgské strategie. Cíl

je určen pro podporu změn v průmyslových, městských a venkovských oblastech. Zaměřuje se na územní jednotky NUTS II, ale i NUTS I (3-7 mil. obyvatel), i zde se uplatňuje tzv. „phasing-out“. [35]

Volí dva přístupy na odlišných úrovních:

Regionální rozvojové programy - sloužící k podpoře hospodářských změn za pomoci podpory znalostní společnosti, subvencí inovací a podnikavosti, zkvalitnění infrastruktury, ale zároveň ochrany životního prostředí.

Národní rozvojové programy - přichází s podporou vzniku nových kvalitnějších pracovních míst, čehož se dá dosáhnout přizpůsobování pracovní síly a investicemi do lidských zdrojů. [17]

❖ Cíl 3 Evropská územní spolupráce

V předešlém období se jednalo o Iniciativy Společenství INTERREG, v tomto programovacím období už se jedná o samostatný cíl, který podporuje vzájemnou spolupráci členských států. Zaměřen je nyní především na podporu vědy a výzkumu, informační společnosti, ale také jako v předchozím cíli se zajímá o životní prostředí a předcházení rizikům a řízení vodních zdrojů. Cíl byl stanoven na základě skutečnosti, že v příhraničních oblastech žije celých 37,5 % celkové populace Evropské unie. [18]

Funguje však hned ve třech úrovních:

Přeshraniční spolupráce na úrovni regionů NUTS III podél pozemních vnitřních hranic či vnějších hranic, i nad 150km od sebe vzdálených námořních hranic,

Nadnárodní spolupráce se zaměřuje na integrovaný územní rozvoj, realizovaný v rámci způsobilých nadnárodní oblastí, jejichž seznam vydala Evropská komise,

Meziregionální spolupráce značí celé území Společenství a slouží zejména k výměně zkušeností. [17]

2 IPLEMENTACE ŘÍZENÍ FONDŮ EVROPSKÉ UNIE

Problematika přípravy, realizace, řízení a vyhodnocování, stavu čerpání financí z rozpočtu EU se dělí z hlediska významu na Evropský stupeň, národní stupeň a stupeň operačních programů. Sestavení řídicího, kontrolního a monitorovacího systému je jednou z nejdůležitějších součástí čerpání dotací z EU.

Implementační struktura slouží k nastavení procesů řízení v operačních programech, zejména pak nutnost publicity, finančních toků, monitorování a hodnocení programu, právě to je ponecháno v kompetenci každého státu.¹

2.1 Evropská úroveň řízení

Na evropské úrovni se rozhoduje zejména o finanční perspektivě a zároveň se sestavuje střednědobý plán výdajů v rámci rozpočtu Evropské unie, zpracovává jej Evropská rada složená z hlavních představitelů členských států. Jejím úkolem je stanovení výše prostředků, které budou přiděleny na jednotlivé politiky EU včetně politiky hospodářské a sociální soudržnosti (HSS). Pokud dojde ke schválení na základě jednomyslné shody na úrovni Evropské rady, je nutné připravit návrh evropské legislativy, kompetentní k tomu je Evropská komise (EK), která je ve formě nařízení předkládá ke schválení Evropskému parlamentu a Radě EU. [36]

Následně Rada EU stanovuje Strategické obecné zásady Společenství (SOZS) určující priority pro rozvoj Evropské unie. Na základě SOZS dále státy zpracovávají Národní rozvojové plány (NRP) a Národní strategické referenční rámec (NSRR), vymezují priority, cíle a stanovuje operační programy, na jejichž základě je možné čerpat finanční prostředky z fondů EU. Národní strategický referenční rámec společně se soupisem operačních programů se předkládá za každou zemi jednotlivě opět Evropské komisi, k posouzení jejich souladu s nařízeními a SOZS. V případě, že je vše v souladu, může být zahájeno čerpání financí z fondů EU. Evropská komise pak už jen slouží k monitorování, vyhodnocování a zasílání dotačních prostředků na předem založený účet k tomu určený v jednotlivých členských zemích. V případě, že shledá EK jakékoliv pochybení, pak může požadovat nápravu,

¹Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.

zastavení či navrácení dotace.² Samostatné nezávislé kontroly provádí také Evropský účetní dvůr, v závislosti na své působnosti.

2.2 Národní úroveň řízení

V České republice jsou pro potřeby řízení a koordinace Národního strategického a referenčního rámce zřízeny čtyři instituce.

- Národní orgán pro koordinaci
- Monitorovací výbor NSRR – Řídící a koordinační výbor
- Platební a certifikační orgán – Národní Fond
- Auditní orgán – Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu [36]

Národní strategický referenční rámec (NSRR)

Vznikl na základě souladu principu partnerství a čl. 11 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, dále o obecných ustanoveních Evropského fondu regionálního rozvoje, Fondu soudržnosti a Evropského sociálního fondu. Klade si za cíl přizpůsobit prostředí ČR principu udržitelného rozvoje a stát se atraktivní zemí pro přísun a realizaci investic ze zahraničí, tedy novou a kvalitnější práci i život obyvatel. Pomocí stálého růstu a posilování konkurenceschopnosti se chce dostat ČR na úroveň EU 27.³

Národní rozvojový plán (NRP)

Z usnesení vlády ČR č. 245 ze dne 2. března 2005 vyjadřujícímu se k procesu strukturálních intervencí vychází přesné zadání Národního rozvojového plánu ČR pro roky 2007-2013. Zadavatelem bylo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR a na koordinaci prací dohlížel Řídící a koordinační výbor v čele s ministrem pro místní rozvoj. Dokument popisuje současnou situaci ve státě, vymezuje silné a slabé stránky, definuje příležitosti a ohrožení. Dá-

²Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013.

³Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013.

le vytváří strategický postup pro řešení problémů, rozvržení OP, rozložení finančních zdrojů a sestavení struktury řízení a koordinace politiky soudržnosti.⁴

2.2.1 Národní orgán pro koordinaci

Subjektem, který spolupracuje a vyjednává s Evropskou komisí je v ČR Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR), jež připravuje Národní rozvojový plán (NRP) a NSRR. Jako koordinační a metodický orgán byl stanoven Národní orgán pro koordinaci (NOK), zřízený MMR a odpovědný vládě ČR. NOK zodpovídá za realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti, za jednotný rámec implementace pro řízení, realizace, kontrolu, monitorování a evaluaci operačních programů. Plánuje kampaně o fondech EU, vyhodnocuje průběh čerpání a zpracovává metodiky a manuály. [31]

2.2.2 Monitorovací výbor Národního rámce politiky soudržnosti

Řídící a koordinační výbor má v kompetenci nejen orgány začleněné do implementace, ale současně hospodářských a sociálních partnerů. Stanovuje doporučení k zefektivnění fungování operačních programů. Jedná o změnách v procedurálních postupech a pravidlech. Koordinuje institucionální složení a systémy jak monitorovací, tak informační. Veškeré podklady pro činnost ŘKV dodává NOK. Celkem se jedná o čtyři výbory rozděleny podle strategických cílů.

- Koordinační výbor Konkurenceschopnost česká ekonomika
- Koordinační výbor Otevřená, flexibilní a soudržná společnost
- Koordinační výbor Atraktivní prostředí
- Koordinační výbor Vyvážený rozvoj území [36]

⁴Národní rozvojový plán České republiky 2007 – 2013.

2.2.3 Finanční řízení

Je sestaveno z Platebního a certifikačního orgánu, jehož úlohy budou v práci později podrobněji popsány, ale i Finanční kontroly. Komu jsou podřízeny, bude uvedeno v následujících řádcích.

Platební a certifikační orgán

Nedisponuje rozhodovacími pravomocemi v oblasti alokace prostředků. Zajišťuje pouze finanční čerpání dotací z fondů EU a jejich tok prostřednictvím na Ministerstvu financí ČR pro všechny stanovené OP odbor Národního fondu. [20]

Finanční kontrola

Vykonává se na úrovni OP, její institucionální zajištění včetně s vymezením pravomocí má na starost Ministerstvo financí, jako ústřední správní úřad, ten dohlíží i na souladu s předpisy a nařízeními EU.⁵

2.2.4 Kontrola a audit

Kontrolu nad evropskými dotacemi provádí v ČR dva základní orgány, tím pověřenějším je auditní orgán, zpravující veškeré dokumenty, druhým orgánem je Nejvyšší kontrolní úřad, který kontroluje naprosto všechno ze své iniciativy, na všech pozicích.

Nejvyšší kontrolní úřad (NKÚ)

Je pověřen a oprávněn vykonávat nezávislou kontrolu v souladu se zákonem č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu.⁶

Auditní orgán (AO)

Ministerstvo financí stanovilo auditním orgánem-Centrální harmonizační jednotku (CHJ) pro finanční kontrolu, která odpovídá za provádění auditu, jež slouží ke kontrole dodržování předem stanovených podmínek realizace a způsobu nakládání s dotacemi z rozpočtu EU. [19]

⁵Národní rozvojový plán České republiky 2007-2013.

⁶ Zákonem č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu.

2.3 Úroveň řízení OP

Operační programy představují dokumenty schválené Evropskou komisí, určující problémové oblasti, jež se budou za pomoci evropských dotací řešit. Slouží k tomu, aby financování projektů nebylo nahodilé, ale mělo určitý směr, proto stanovují cíle, kterých je potřeba v programovacím období 2007-2013 dosáhnout. Jednotlivé OP se dále dělí na prioritní osy, následně na oblasti podpory a v některých případech i na podoblasti podpory. Aby mohly být projekty financovány z fondů EU, musí být v první řadě správně zařazeny do podoblasti podpory, prioritní osy, operačního programu, v souladu s NSRR a splňovat Strategické obecné zásady Společenství. [36]

2.3.1 Řídící orgán (ŘO)

Podle čl. 60 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. Řídí jednotlivé operační programy, posuzuje jednotlivé projektové žádosti, vybírají projekty, dohlíží na jejich realizaci. Řídící orgány se dělí podle OP, tematické řídí určená odborná ministerstva a regionální spravují regionální rady regionu soudržnosti.

- Porovnává kompatibilitu kritérií OP s realizací finančních operací
- Kontroluje, zda byly dotované produkty dodány, služby provedeny a veškeré výdaje vynaloženy
- Zřizuje systémy pro záznam uskutečněných operací, uchovává v elektronické podobě veškeré účetní dokumenty
- Působí jako dohled nad hodnocením OP⁷
- Určuje postupy pro evidenci výdajů nutných pro potřeby auditu⁸
- Dodává informace a podklady k výdajům certifikačnímu orgánu
- Podstupuje dokumenty umožňující sledovat kvalitu OP monitorovacímu výboru

⁷Čl. 48 odst. 3 a čl. 47 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.

⁸Čl. 90 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.

- Vypracovává výroční a závěrečné zprávy, jež jsou po schválení monitorovacím výborem předkládány přímo EK.⁹

2.3.2 Platební a certifikační orgán (PCO)

Platební a certifikační orgán se řídí čl. 61 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. Protože se jedná pouze o jeden subjekt, který má dotace z EU v tomto směru na starost, platí i na této úrovni, že jej spravuje odbor Národního fondu v rámci Ministerstva financí.

- Ověřuje přehledy výkazů výdajů a žádostí o platby a podstupuje je Komisi
- Potvrzuje soulad a přesnost vykázaných výdajů s principy Společenství, tak i státu
- Zohledňuje výsledky všech auditů provedených sufitním orgánem
- Vede elektronicky veškeré účetní záznamy uskutečněný výdajů
- Zprostředkovává navrácení části nebo celé částky neoprávněně vyplácených výdajů či nevyužitých prostředků zpět EK

PCO nezajišťuje platby přímo realizátorům projektu, tuto funkci zastupuje Zprostředkující subjekt nebo ŘO daného OP. Projekty jsou těmito subjekty předfinancovávány ze státního rozpočtu. PCO žádá Komisi zpětně o zaslání prostředků, které dále převádí na účet příslušného ŘO jednotlivých OP.¹⁰

2.3.3 Zprostředkující subjekt

Řídící orgán může delegovat část svých činností na Zprostředkující subjekty, ale pouze v souvislosti s vypisováním výzev, shromažďováním a hodnocením projektových žádostí konzultací apod. Jedná se o instituce jako: úřady práce, kraje, CzechInvest či odbory ministerstev. V rámci Cíle 2 a Cíle 3 jsou pro potřeby zřízeny společné technické sekretariáty, regionální subjekty či případně činnost vykonávají samy ŘO. Delegace je možná na základě písemné dohody, ale nejedná se zde o přenesení zodpovědnosti. Subjekty se mo-

⁹Čl. 60 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.

¹⁰Čl. 61 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.

hou podílet jak na procesu monitorování, tak hodnocení či zpracovávají výroční zprávy, všechny předávané činnosti však musí být ošetřeny smluvně. [36]

2.3.4 Auditní orgán

Auditní orgán (OA) je v České republice opět jen jeden, zmiňovaná Centrální harmonizační jednotka na Ministerstvu financí. Ovšem každá instituce vykonává tzv. Interní audit (IA). Dle čl. 62 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 je orgán povinen plnit následující úkoly:

- Ověřovat funkčnost řídicího a kontrolního systému OP na základě auditů
- Vytvořit auditní strategii a předložit ji EK
- Předložit výroční kontrolní zprávu EK
- Kontroluje soulad českých a mezinárodních auditorských standard
- Zajišťuje funkční nezávislost jednotlivých auditních subjektů
- Předložit prohlášení o uznání projektu na základě závěrečné kontrolní zprávy Komisi¹¹

2.3.5 Monitorovací výbor operačních programů (MV)

Monitorovací výbor musí nejprve vypracovat jednacích řád z hlediska institucionálního, finančního i právního systému. Monitorování je neustálou součástí celého operačního programu. Sleduje průběh výběru projektů, jejich realizaci, veškeré finanční toky, ale hlavně plnění dodržování všech kritérií. Dle čl. 63, 64 a 65 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 plní následující činnosti:

- Přesvědčuje se o účinnosti o kvalitě OP
- Posuzuje kritéria pro výběr finančních operací
- Hodnotí pokrok z hlediska cílů, operačních programů a jejich priorit
- Soudí a schvaluje výroční a závěrečné zprávy

¹¹Čl. 62 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.

- Navrhuje přezkoumání OP řídicímu orgánu
- Schvaluje návrhy změn obsahu rozhodnutí Komise o příspěvcích z fondů¹²

V následující části se zaměříme na Regionální operační program České republiky a porovnáme jeho implementační strukturu s Regionálním operačním programem Slovenské republiky.

¹²Čl. 63-65 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 SROVNÁNÍ IMPLEMENTACE V ČESKÉ A SLOVENSKÉ REPUBLICE

Evropské fondy představují v celkové částce již zmiňovaných 347 mld. €, pro všechny členské země, nejvíce má možnost čerpat Polsko, Česká republika patří na druhé místo s alokací 26,7 mld. €. Slovenská republika je způsobilá čerpat částku 11,58 mld. €. Přestože platí legislativní rámec i podmínky EK na evropské úrovni pro obě země stejné, každá z nich má jiné nastavení implementační struktury. Jelikož povinnost Monitorovacího orgánu, Platebního a certifikačního orgánu a Auditního orgánu, je dána a obě země mají tyto instituce zřízeny vzhledem k systému podobně, budou změny postupně uvedeny v dalších kapitolách. Nejdříve se práce zaměří na Řídící orgány, které jsou v obou zemích odlišné a je tedy možné s nimi pracovat více a učinit i větší množství změn a nastavení v rámci jednotlivých OP. Především se tato část práce zaměří na Regionální operační program ROP, protože jeho implementace je opravdu z hlediska ČR a SR naprosto odlišná. Jaké změny mohou být provedeny, která struktura řídicích orgánů je efektivnější, bude možné zjistit v následujících odstavcích.

Všechny následující informace o implementaci na Slovensku, které budou v práci uvedeny, jsou získány z aktuálního NSRR SR a na základě rozhovoru s panem Ing. Petrem Pobudou, starostou obce Mokřý Háj na Slovensku, který má s dotacemi zkušenosti a byl ochotný vysvětlit, jak funguje práce s evropskými fondy na Slovensku, za což mu děkuji.

3.1 Řídící orgány v České Republice

Řídící orgány v ČR budou představeny v souvislosti s jednotlivými OP a jejich rozdělení bude provedeno na základě specifických cílů strukturální politiky EU.

3.1.1 ŘO Cíl 1 Konvergence v ČR

Řídící orgány stanovila vláda.¹³ Cíli 1 Konvergence přisoudila na území ČR 13 řídicích orgánů, každý z nich odpovídá jednomu operačnímu programu. Výjimku tvoří pouze

¹³ Usnesení vlády č. 175 ze dne 22. února 2006 a č. 603 ze dne 24. května 2006

Integrovaný OP a OP Technická pomoc, jež mají stejný ŘO čím je Ministerstvo pro místní rozvoj, stejně jako OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost a OP Výzkum a vývoj pro inovace, které spadají pod Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dále je zde 7 Regionálních rad v souvislosti s ROP, jimž je k dispozici z rozpočtu Evropské unie souhrnná částka 4,66 mld. €. Tematických operačních programů je 8, řídí je 6 ministerstev s alokací 21,23 mld. €. Rozložení OP a řídicích orgánů můžete vidět v následující tabulce.

Tabulka 1: Řídící orgány regionálních OP Cíl 1

Operační program	Řídící orgán
ROP NUTS II Severozápad	Regionální Rada Severozápad
ROP NUTS II Moravskoslezsko	Regionální Rada Moravskoslezsko
ROP NUTS II Jihovýchod	Regionální Rada Jihovýchod
ROP NUTS II Severovýchod	Regionální Rada Severovýchod
ROP NUTS II Střední Morava	Regionální Rada Střední Morava
ROP NUTS II Jihozápad	Regionální Rada Jihozápad
ROP NUTS II Střední Čechy	Regionální Rada Střední Čechy

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj

Regionální operační programy jsou řízeny Regionálními Radami podle regionu soudržnosti, ve kterém působí. RR mají své úřady, které zabezpečují implementaci, řízení, monitoring i kontrolu. V Cíli 1 jsou však i tematické OP řízené ministerstvy, což je vidět v následující tabulce 2.

Tabulka 2: Řídící orgány tematických OP Cíl 1

Operační program	Řídící orgán
OP Doprava	Ministerstvo dopravy
OP Životní prostředí	Ministerstvo životního prostředí
OP Podnikání a inovace	Ministerstvo průmyslu a obchodu
OP Výzkum a vývoj pro inovace	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OP Lidské zdroje a zaměstnanost	Ministerstvo práce a sociálních věcí
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Integrovaný operační program	Ministerstvo pro místní rozvoj
OP Technická pomoc	Ministerstvo pro místní rozvoj

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj

3.1.2 ŘO Cíl 2 Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost v ČR

V České republice pod něj spadá jen jeden region, Hl. m. Praha. Cíl 2 Konkurenceschopnost a zaměstnanost spolufinancují dva fondy na regionální úrovni, jde o fond ERDF a na národní úrovni se podílí fond ESF na základě Evropské strategie zaměstnanosti, opět podporuje inovace, ale i ekonomiku založenou na znalostech, lhostejný není v tomto programu ani vliv na životní prostředí, předcházení rizikům, dostupnost a služby základního ekonomického významu, tedy hustota komunikačních sítí. Alokace, kterou může Česká republika disponovat, představuje dotace z fondů EU ve výši 419,09 mil. €. Cíl 2 Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost má následující operační programy a jeden řídicí orgán stanovený vládou. [9]

Tabulka 3: Řídící orgány OP Cíl 2

Operační program	Řídící orgán
OP Praha Konkurenceschopnost	Hlavní město Praha
OP Praha Adaptabilita	Hlavní město Praha

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj

3.1.3 ŘO Cíl 3 Evropská územní spolupráce v ČR

V České republice je financován pouze z jednoho evropského fondu ERDF a bude v tomto období čerpat dotace až do výše 389,05 mil €. Rozděleny budou podle potřeb v návaznosti na operační programy, které pod cíl spadají, jejich řídicím orgánem je Ministerstvo pro místní rozvoj. [9]

Tabulka 4: Řídící orgány OP Cíl 3

Operační program	Řídící orgán
OP Přeshraniční spolupráce ČR-Bavorsko	Ministerstvo pro místní rozvoj
OP Přeshraniční spolupráce ČR-Rakousko	Ministerstvo pro místní rozvoj
OP Přeshraniční spolupráce ČR-Polsko	Ministerstvo pro místní rozvoj
OP Přeshraniční spolupráce ČR-Sasko	Ministerstvo pro místní rozvoj
OP Přeshraniční spolupráce ČR-Slovensko	Ministerstvo pro místní rozvoj
OP Mezuregionální spolupráce	Ministerstvo pro místní rozvoj
OP Nadnárodní spolupráce	Ministerstvo pro místní rozvoj

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj

3.2 Řídící orgány ve Slovenské republice

Slovenská republika může v programovacím období 2007-2013 získat dotace ve výši 11,58 mld. €. Tedy podstatně méně než Česká republika, je to z důvodu nižšího počtu obyvatel. Struktura představuje 11 OP, které pokrývají celou republiku i Bratislavský kraj a dvěma programy přeshraniční spolupráce. Všechny následují informace, které budou v práci uvedeny, jsou získány na základě rozhovoru s panem Ing. Peterem Pobudou, starostou Mokrého Hája na Slovensku doplněné o informace z NSRR SR.

3.2.1 ŘO Cíl 1 Konvergence v SR

Převážná část financí, které SR dostane, bude rozdělena stejně jako v ČR v cíli 1. Její výše představuje 10,9 mld. €. Dělit se bude mezi 6 operačních programů plus technická pomoc. Z fondu ERDF jsou financovány 4 OP a další 2 jsou spolufinancovány z ERDF a CF.

Tabulka 5: Řídící orgány OP Cíl 1

Operační program	Řídící orgán
ROP Regionální operační program	Ministerstvo výstavby a regionálního rozvoje SR
OP Informatizace společnosti	Úřad vlády SR
OP Životní prostředí	Ministerstvo životního prostředí SR
OP Konkurenceschopnost a hos. růst	Ministerstvo hospodářství SR
OP Zdravotnictví	Ministerstvo zdravotnictví SR
OP Doprava	Ministerstvo dopravy, pošt, telekomunikace SR
OP Technická pomoc	Ministerstvo výstavby a regionálního rozvoje SR

Zdroj: Ministerstvo výstavby a regionálního rozvoje SR

Nutno je však podotknout, že některá ministerstva se rozhodla pro delegování části svých povinností řídicích orgánů, což je dovoleno v rámci legislativního rámce. Ministerstva tak předala část svých pravomocí přímo jednotlivým krajům. Příkladem je OP IS, který spravuje zprostředkovatelský orgán pod MF SR. Do cíle 1 spadají všechny kraje kromě Bratislavského samosprávného kraje.

3.2.2 ŘO Cíl 2 Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost v SR

V tomto případě je třeba zmínit fakt, že 3 OP jsou společné jak pro cíl 1, tak pro cíl 2. Částka vyčleněná k tomuto cíli 449 mil. €, financovány jsou z ERDF a ESF.

Tabulka 6: Řídící orgány OP Cíl 2

Operační program	Řídící orgán
OP Výzkum a vývoj	Ministerstvo školství SR
OP Zaměstnanost a sociální vztahy	Ministerstvo práce, sociálních vztahů a rodiny SR
OP Vzdělání	Ministerstva školství SR
OP Bratislavský kraj	Ministerstvo výstavby a regionálního rozvoje SR

Zdroj: Ministerstvo výstavby a regionálního rozvoje SR

V Cíli 2 je OP Zaměstnanost a sociální vztahy řízen delegovaným orgánem, což je Sociální a implementační agentura SR. OP Vzdělávání má na starost Agentura Ministerstva školství SR pro strukturální fondy EU.

3.2.3 ŘO Cíl 3 Evropská územní spolupráce v SR

Pro přeshraniční spolupráci si Slovenská republika stanovila částku 227 mil. €. Hodlá ji využít na spolupráci s Českou republikou a Rakouskem, proto má v této oblasti stanoveny 2 programy, jejich řídicími orgány jsou Společný technický sekretariát pod Ministerstvem výstavby a regionálního rozvoje pro ČR-SR a Společný technický sekretariát se sídlem ve Vídni pro SR- Rakousko (A).

Tabulka 7: Řídící orgány OP Cíl 3

Operační program	Řídící orgán
Program přeshraniční spolupráce SR–ČR	Společný technický sekretariát v Bratislavě
Program přeshraniční spolupráce SR–A	Společný technický sekretariát ve Vídni

Zdroj: Ministerstvo výstavby a regionálního rozvoje SR

3.3 Zhodnocení

Česká republika má 24 OP o 11 více než Slovenko, je to nejspíše dáno i tím, že získala na podporu vyšší finanční alokaci, současně vyvstává otázka, zda nastavené operační programy ČR odpovídají všem globálním i strategickým cílům, kterých chce ČR ve svém Národním strategickém referenčním rámci dosáhnout. Tím, že je financování omezeno jen na dobu do roku 2013, je nutné celý proces implementace nastavit tak, aby splňoval všechny požadavky ze strany Evropské unie i České republiky, ale současně byl i přístupný žadatelům, protože příjemci dotací si ve většině případů stěžují na tvrdé podmínky, neustále kontroly a finanční zátěž. Tomu by se mělo v nadcházejících letech předcházet.

Slabým místem implementace v ČR je značná rozčleněnost jak OP, tak řídicích orgánů. Obecně platí, že čím více institucí je zapojeno do procesu, tím větší je tendence k náchylnosti na výskyt drobných problémů, které však díky své četnosti a návaznosti mohou ve finále způsobovat komplikace a velké zpomalování procesu. O mnoho vážnější je to v situaci poskytování evropských finančních prostředků, kdy jednotlivé fáze na sebe poměrně úzce a striktně navazují a pochybení tedy není na místě. V momentě kdy dojde ke zjednodušení procesu a snížení počtu institucí, většinou dojde k jeho zefektivnění, ale nemusí tomu tak být vždy. Přesto se právě tato práce na snížení počtu institucí v rámci implementace zaměřuje.

3.4 Doporučení k zefektivnění ŘO v ČR

V ČR je vidět značná rozčleněnost, což nemusí být vždy efektivní. Právě naopak, mnohdy dochází k tomu, že bere v úvahu kvantita na úkor kvality a to je určitě špatně. Příklad bychom si mohli vzít z Polska a stanovit jedno ministerstvo, například Ministerstvo pro místní rozvoj a zahrnout pod něj správu všech OP, u nás i včetně ROP, které by řídily jednotlivé kraje po delegování pravomocí na zprostředkovatelský subjekt na úroveň NUTS III. Mnohé procesy by to zjednodušilo, snížil by se počet jednotlivých úrovní, částečně by se tedy zrychlil celý proces. Na jednom ministerstvu by měli přehled úplně o všech programech včetně ROP, což by mohlo snížit možnost korupce i nákladů na zaměstnance spravující úřady jednotlivých OP.

V tomto případě by však bylo vhodné snížit i počet ministerstev a sloučit některá v jeden celek, mohlo by tedy dojít k tomu, že pod Ministerstvo pro místní rozvoj by se připojilo (Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo průmyslu a obchodu). V souvislosti s těmito úpravami by mohlo dojít ke snížení počtu OP, které by fungovaly na úrovni celého státu, vychází to z mého srovnání OP v ČR a SR.

V Polsku podobné rozdělení funguje, a proto si myslím, že by to bylo možné provést i v ČR. Právě v Polsku je stanoveno 21 OP, které rozdělují největší částku poskytovanou z rozpočtu EU. V případě, že by došlo k námitkám, že Polsko má ještě daleko větší počet OP, je třeba podotknout, že 16 z nich jsou ROP jednotlivých vojvodství Polska. Zbylých pět představuje našich 17 OP, přitom jsme mnohem menší země než Polsko. Proto bych navrhovala nastavení OP přizpůsobit následující tabulce 8.

Tabulka 8: Doporučení k nastavení OP v ČR

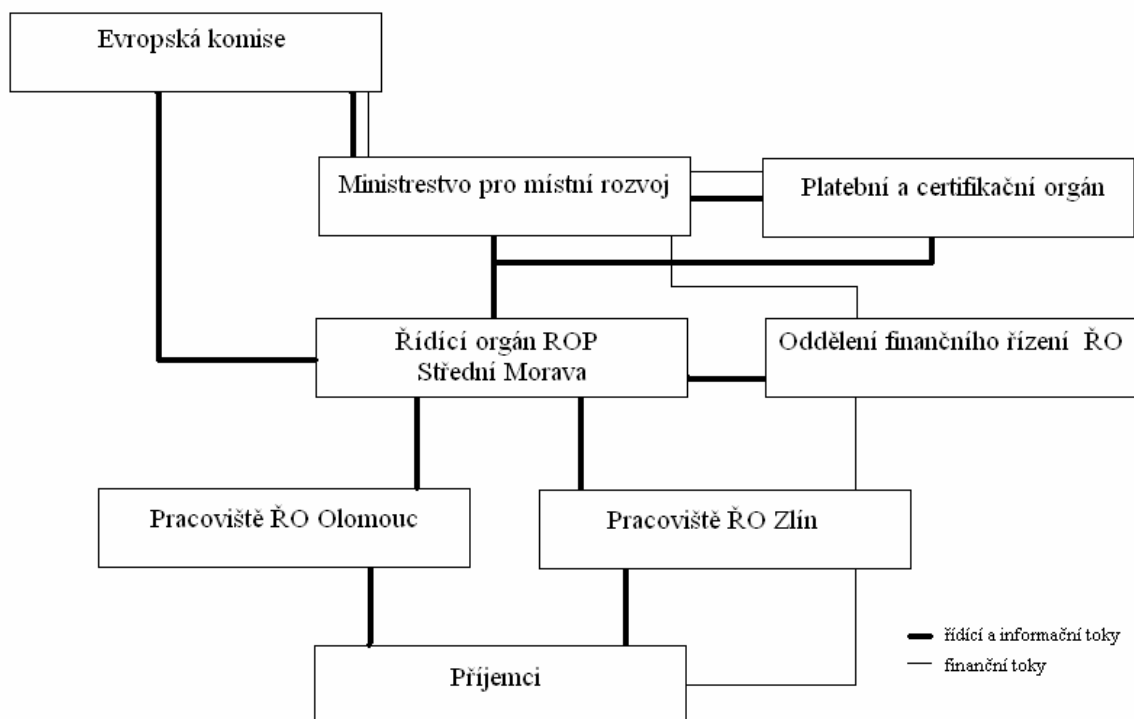
Operační program	Řídící orgán
OP Infrastruktura a životní prostředí	Ministerstvo pro místní rozvoj
OP Inovační ekonomika	Ministerstvo pro místní rozvoj
OP Lidský kapitál	Ministerstvo pro místní rozvoj
OP Technická pomoc	Ministerstvo pro místní rozvoj
ROP Regionální operační program	Ministerstvo pro místní rozvoj

Dle zjištěných struktur a rozdílností jsem dospěla k závěru, že k zefektivnění čerpání z fondů Evropské unie by mohlo v ČR přispět sjednocení 7 Regionálních operačních programů do jednoho hlavního, jehož řídicím orgánem by bylo Ministerstvo pro místní rozvoj. Dále by mohly být na základě zplnomocnění o delegování pravomocí zapojeny do ROP jednotlivé kraje. Ostatně právě jejich zapojením může dojít k zefektivnění plnění strategických rozvojových cílů krajů. Jak by to bylo možné uvést do praxe, bude rozebráno v následující kapitole 4, která se zaměří na ROP NUTS II Střední Morava, kde jsem byla v rámci projektu: Nadání studenti na stáži.

4 ROP NUTS II STŘEDNÍ MORAVA

Regionální operační program NUTS II Střední Morava (ROP SM) spadá mezi regionální operační programy v cíli Konvergence a je pro něj vyčleněno 657,39 mil. €, což činí přibližně 2,46 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku. Z českých veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o další finanční prostředky ve výši 116,01 mil. €. Operační program NUTS II Střední Morava, spojuje regiony soudržnosti Olomoucký a Zlínský kraj. Na jeho základě čerpá Česká republika v letech 2007 až 2013 peníze ze strukturálních fondů Evropské unie. Sídla jsou v současné době již dvě, z nichž jedno je v Olomouci a druhé nově ve Zlíně.

Cílem celého operačního programu regionu je zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově, zkvalitněním vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury a odstraňováním ekologických zátěží. Předchází tomu však velmi složitý systém implementace jednotlivých orgánů ČR a EU, což je vidět v následujícím schématu.

Obrázek 1: Implementační schéma orgánů ČR a EU v ROP Střední Morava

4.1 Řídící orgán v ROP Střední Morava

Řídícím orgánem Regionálního úřadu regionu soudržnosti Střední Morava i operačního programu je Regionální Rada regionu soudržnosti Střední Morava, ta zajišťuje vypracovávání a realizaci programů spolufinancovaných z fondů EU. Administrativu ROP NUTS II Střední Morava, v rámci níž rozhoduje rozdělení a přidělení finančních prostředků, na základě jednotlivých prioritních os a opatření. Ale i efektivnost projektů, kontrolu hospodaření s financemi a realizaci kontrolních opatření.

Regionální rada (RR) nese celkovou odpovědnost za realizaci a řízení Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Morava v souladu s čl. 60 obecného nařízení. RR vznikla dne 1. 7. 2006 zápisem do národního registru ekonomických subjektů jako samostatná právnická osoba. Regionální rada plní funkci pověřeného subjektu auditního orgánu Ministerstva financí ČR, vůči Úřadu Regionální rady.

4.1.1 Výbor Regionální rady ROP Střední Morava

Výbor Regionální Rady NUTS II Střední Morava je ustanoven na základě zákona, je pověřen jeho realizací. Schvaluje např. realizační a řídicí dokument ROP SM, výběr projektů, rozpočet RR i závěrečný účet, jmenuje předsedu a místo předsedu. Členové výboru jsou voleni z členů zastupitelstva krajů, které tvoří region soudržnosti Střední Morava, tj. Olomouckého a Zlínského kraje, v poměru 8:8. Kvůli tomu, že jde o sudý počet, ptali jsme se, jestli se nestane, že by hodnocení bylo nerozhodné. Odpovědí nám bylo, že je to možné, ale zatím se to nestalo s toho důvodu, že se rozhoduje na základě podrobně zpracovaných informací o projektech, na nichž se následně většinou jednohlasně členové shodnou.

Člen Výboru RR je zastupitelem kraje a po skončení mandátu v zastupitelstvu kraje vykonává člen VRR své pravomoci až do zvolení nových členů z řad nových zastupitelů.

Funkce člena je veřejnou funkcí a je neslučitelná s funkcí ředitele Úřadu Regionální rady regionu soudržnosti Střední Morava nebo s pracovním poměrem vůči Regionální radě regionu soudržnosti Střední Morava.

Členové výboru jsou za Olomoucký kraj:

Ing. Martin Tesařík, Ing. Pavel Horák, Mgr. Alois Mačák, Ing. Vladimír Mikulec, Ing. Petr Mimra, Mgr. Petr Polášek, Pavel Šoltys, Ing. Pavel Drmola.

Členové výboru jsou za Zlínský kraj:

MVDr. Stanislav Mišák, Ing. Jaroslav Drozd, Ing. Ladislav Kryštof, Mgr. Dagmar Lacinová, Libor Lukáš, Ing. Jindřich Ondruš, Mgr. Hynek Steska, Ing. Tomáš Šimčík.

Tajemníkem předsedy a Výboru Regionální rady regionu soudržnosti Střední Morava je v současné době Ing. Jaromír Czmero.

4.1.2 Předseda Regionální rady ROP Střední Morava

Je statutárním orgánem Regionální rady a v současné době je jím zvolen hejtman Olomouckého kraje Ing. Martin Tesařík. Místopředsedou je hejtman Zlínského kraje MVDr. Stanislav Mišák.

4.1.3 Úřad Regionální rady ROP Střední Morava

Úřad Regionální rady regionu soudržnosti Střední Morava je výkonným orgánem, který zabezpečuje veškeré úkoly spojené s funkcí řídicího orgánu s výjimkou těch záležitostí, které jsou svěřeny Výboru Regionální rady. Úřad plní úkoly spojené s odborným, organizačním a technickým zabezpečením činnosti RR. V čele úřadu stojí ředitel, který plní funkci statutárního orgánu zaměstnavatele vůči zaměstnancům a je nadřízeným všech zaměstnanců ÚRR. Ředitel je podřízen předsedovi. Ředitel Úřadu Regionální rady je v nyní Ing. Ivan Matulík.

4.2 Národní orgán pro koordinaci v ROP SM

Zřídilo Ministerstvo pro místní rozvoj, pod které v implementaci ROP SM spadá útvar Národní orgán pro koordinaci.¹⁴ Stejně jako pro ostatní OP. Provádí zde správu monitorovacího systému, zajišťuje publicitu a absorpční kapacitu, zaštiťuje metodiku a koordinaci implementace.

¹⁴ Usnesení vlády č. 198/2006.

4.3 Monitorovací orgán v ROP SM

Monitorovací výbor byl zřízen za účelem zajištění kvalitního řízení realizace Regionálního operačního programu Střední Morava je v souladu s článkem 63 a 64 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. Řídící orgán a Monitorovací výbor provádějí monitorování na základě finančních ukazatelů a ukazatelů, které jsou uvedeny v Regionálním operačním programu Střední Morava. Posuzuje a schvaluje kritéria pro výběr financovaných operací a schvaluje veškeré revize těchto kritérií podle potřeb programování. Na základě dokumentů předložených řídicím orgánem pravidelně hodnotí pokrok v dosahování konkrétních cílů operačního programu. Posuzuje a schvaluje výroční zprávy a závěrečné zprávy o provádění programu před jejich předložením Komisi. O složení rozhoduje Výbor Regionální rady.

Monitorovací výbor ROP SM tvoří 29 členů, předseda je v čele. Předsedou Monitorovacího výboru ROP Střední Morava je pan Libor Lukáš. Místopředsedou Monitorovacího výboru ROP Střední Morava je RNDr. Ivan Kosatík.

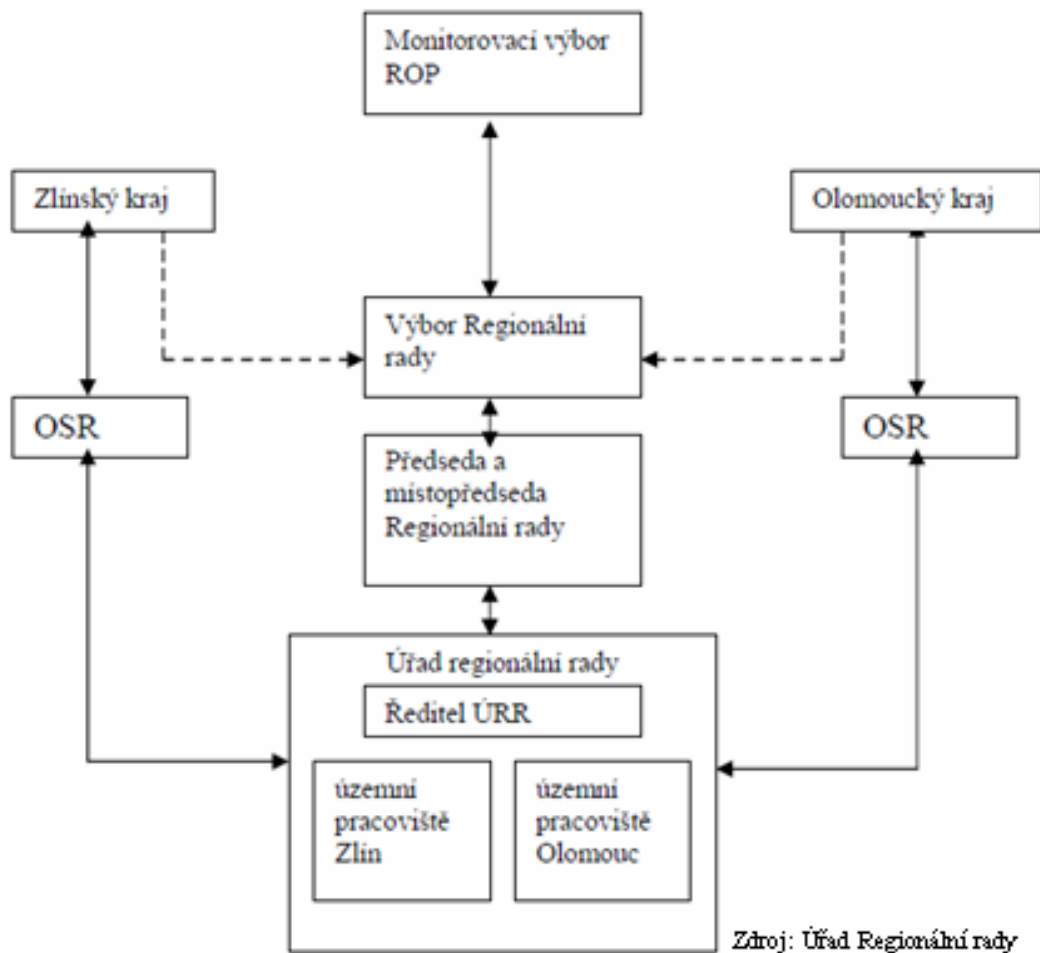
4.4 Platební a certifikační orgán v ROP SM

Zřídilo Ministerstvo financí jako orgán, který nemůže mít zprostředkující subjekt, a tedy není možné, aby na úrovni ROP NUTS II Střední Morava měla další orgán, či odbor stejného zaměření. PCO funguje jako jeden orgán společný pro všechny OP.

4.5 Centrální harmonizační jednotka v ROP SM

Zastává funkci auditního orgánu, který spadá pod MF, není však odpovědný PCO ani ŘO, tudíž je funkčně nezávislý. V skutečnosti je odpovědný za fungování řídicího a kontrolního systému, případně jeho funkčnosti.

Na obrázku 2 je možné vidět celkové implementační schéma ROP NUTS II Střední Morava a jeho rozložení v rámci jednotlivých orgánů. Zastoupeny jsou funkce, řídicí, monitorovací, koordinační. Jasná je i návaznost na odbor strategického rozvoje, s kterým spolupracují kraje. Následně poté spolupracují s jednotlivými územními pracovišti Úřadu Regionální rady. Funkce Úřadu Regionální rady budou rozepsány v navazující kapitole.

Obrázek 2: Implementační schéma ROP NUTS II Střední Morava

4.6 Zhodnocení

Práce se zaměří nejprve na regionální program ROP, který je svou finanční podporou určen pro území velikosti NUTS II, což jsou v České republice regiony soudržnosti (8). Z hlediska velikosti jsou jednotlivé kraje na úrovni NUTS III, tedy menší než regiony soudržnosti, které jsou pro podporu určeny. Proto jsou v ČR nastaveny ROP vždy pro dva kraje současně.

Ovšem už nyní si sdružené kraje vytvářejí vlastní úřady s personálem a začínají se oddělovat. Proč tedy dualizovat funkci a vytvářet nové úřady, když je možné pracovat, řídit a monitorovat v rámci stávajících krajů. Bylo to možné pozorovat při mé stáži na Úřadě Regionální rady ROP NUTS II Střední Morava, navíc neustálé přesuny některých pracovníků jsou časově i finančně náročné, ne všechny operace je možné provádět elektronicky.

4.7 Doporučení k zefektivnění ROP

Návrhem je tedy zapojení jednotlivých krajů do implementace ROP, právě to by mohlo mít velmi pozitivní efekt. V předchozí kapitole bylo uvedeno, že by se ROP mohl sjednotit a řídit jako jeden program s hlavním ŘO, čímž by mohlo být Ministerstvo pro místní rozvoj. Faktem je, že právě tento program se úplně nabízí k tomu, aby dal prostor pro zapojení všech krajů do implementačních procesů. Zároveň by to mohlo přispět k posílení účasti regionů na realizaci regionálního rozvoje podporovaného z finančních prostředků Evropské unie. Dotace z EU mohou tak částečně snížit zátěž rozpočtu ČR, pokud budou programy efektivně nastaveny. Jen stejně jako na začátku, je však i zde nutno počítat se skutečností, že ROP spadá pod Cíl 1 Konvergence a nebude v tomto programu podporována Praha. Způsob řešení uvedených skutečností je uveden v následujících odstavcích.

Jak by bylo možné přenést odpovědnost ŘO na regiony NUTS III?

Řešením je pro 14 krajů zplnomocnění o delegování pravomocí vykonávaných ve vztahu k vybraným oblastem podpory ROP, jako Zprostředkovatelských subjektů (ZS) pod Řídicím orgánem pro ROP, tzv. Zprostředkovatelský subjekt řídicího orgánu (ZS/ŘO). Delegování je možné na základě stanovené legislativy EU a ČR, společnou smlouvou mezi ŘO a ZS/ŘO, o určení práv a způsobilosti ke svěřeným kompetencím zároveň také šíře jejich rozsahu.

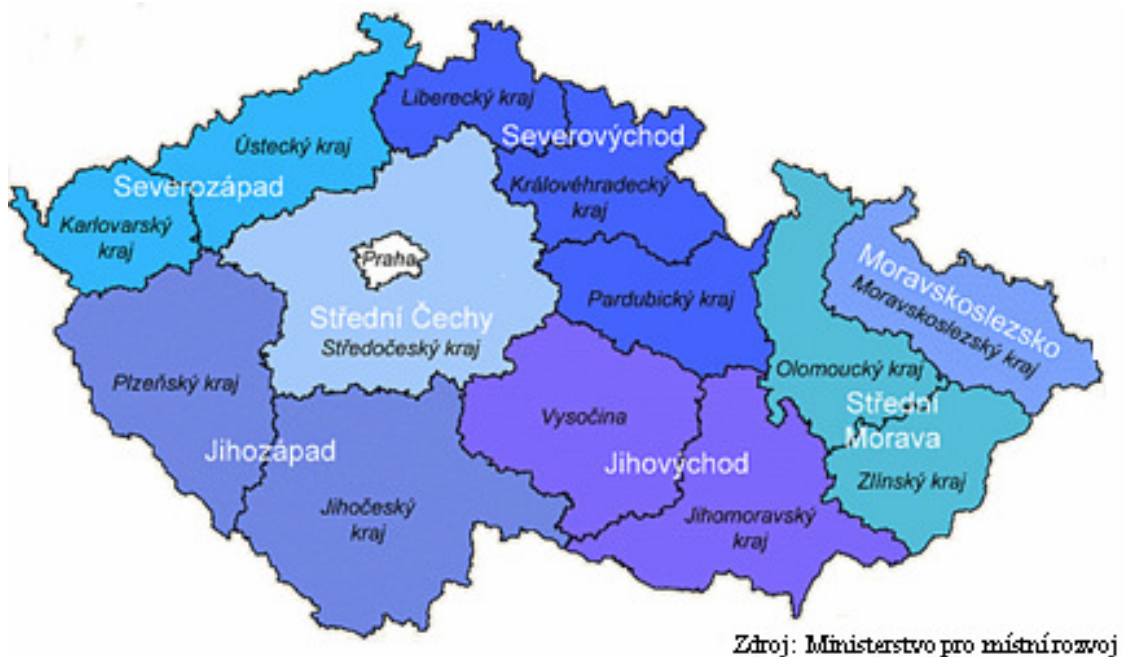
Jak zapojit kraje do implementace ROP?

- aktivní účast na přípravě programu a sepsání veškeré řídicí dokumentace ROP
- členství minimálně jednoho zástupce každého kraje v Monitorovacím výboru ROP
- členství minimálně jednoho zástupce každého kraje v Řídicí skupině pro hodnocení ROP
- veškeré zabezpečení fungování výkonu úlohy ZS/ŘO:

(příjem a hodnocení projektů, výběrový proces, spolupráce při uzavírání smluv o poskytnutí nenávratné dotace, zprostředkování procesu administrativního ověřování na kraji, ale i přímo na místě realizace, vyřizování žádostí o platbu, monitorování projektů, zabezpečení aktivit spojených s informovaností a publicitou, již zmiňovaná účast při monitorování a hodnocení ROP.

- ve vybraných oblastech podpory ROP by vystupovaly regionální samosprávy jako žadatelé o podporu, zejména v oblasti rozvoje infrastruktury, cestovního ruchu, regeneraci životního prostředí.

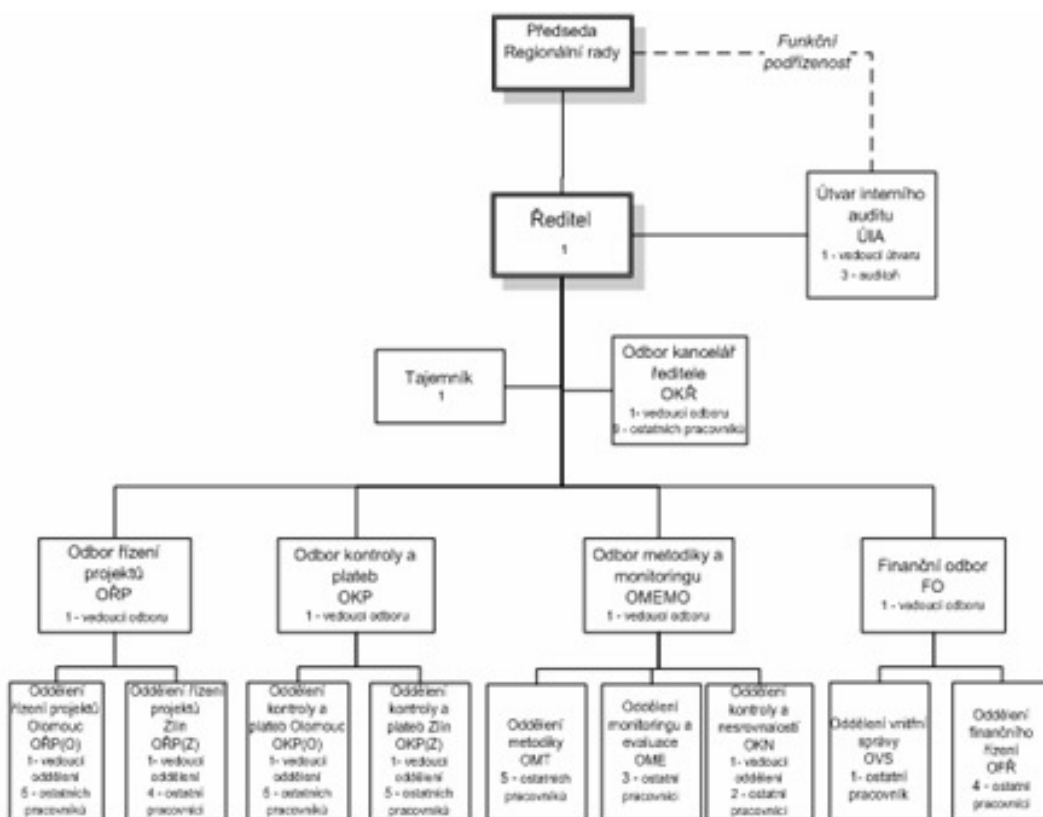
Jak by všechny zmiňované skutečnosti fungovaly v praxi a k jakým změnám by došlo, oproti současnému nastavení systému, je možné se přesvědčit v kapitole 5.

Obrázek 3: Rozložení 14 krajů a 8 regionů soudržnosti v ČR

5 ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY ROP NUTS II STŘEDNÍ MORAVA

Úřad Regionální rady je výkonným orgánem Regionální Rady SM, který zadává výzvy k předkládání projektů, přijímá projektové žádosti, informuje o programech, následně posuzuje přijatelnost jednotlivých žádostí ke spolufinancování z prostředků rozpočtu EU, které jsou vybírány na základě kritérií a po celou dobu provádění zůstanou v souladu s příslušnými předpisy ES a předpisy ČR, a to po formální i věcné stránce a zprostředkovává hodnocení. Pověřen je řízením všech činností, s výjimkou těch, které má v kompetenci Výbor Regionální rady, tedy schvalování realizační a řídicí dokumentace ROP, schvalování výběru projektů, výroční a závěrečné zprávy, informačních a komunikačních aktivit, apod. Připravuje smlouvy k poskytnutí dotace. Monitoruje a kontroluje dodržování stanovených podmínek a zároveň eviduje elektronická data pro monitorovací výbor. Zpracovává dokumenty pro certifikaci i podklady pro výroční a závěrečnou zprávu ROP Střední Morava. Následně zabezpečuje finanční kontroly a přezkoumává předložené žádosti o platbu. Vypracovává výroční zprávy a závěrečnou zprávu o provádění a po schválení MV je předkládá EK.

Zdroj: Úřad Regionální rady

Obrázek 4: Struktura Úřadu Regionální rady NUTS II Střední Morava

Hlavní zásadou při využívání prostředků z rozpočtu EU je přísné oddělení funkcí řídicí, platební, certifikační a sufitní. V následující části jsem si vybrala dva odbory, na které se v rámci Úřadu regionální rady zaměřím.

5.1 Ředitel

Ředitel je pověřen zajistit funkční nezávislost jednotlivých řídicích orgánů a odborů, což mu ukládá smlouva. Zároveň řídí a kontroluje funkčnost ROP Střední Morava a komunikuje s dalšími subjekty v rámci struktury.

5.2 Útvar interního auditu

Nastavení plánů a postupů auditních činností, s tím spojená i realizace auditu, zahrnující hodnocení a spolupráce s externími audity. Hlavní audit správnosti funkcí řídicího a kontrolního systému. Ověřování vykázaných výdajů na vhodném vzorku operací.

5.3 Odbor kanceláře ředitele

Tento odbor se stará o personalistiku úřadu, výběrová řízení, či školení. Zároveň se jedná o sekretariát pro Výbor Regionální rady. Stará se o archiv a právní záležitosti. Vypracovává, řídí a implementuje Komunikační plán. Kapacitní plánování, projektové řízení a využívání dalších metod pro strategické řízení.

5.4 Odbor řízení projektů

Odbor řízení projektů je jedním z nezatíženějších a to převážně z pohledu činností, které musí tento odbor vykonat. Jeho hlavní náplní činností je zpracovávání žádostí, jejich kontrolou, sepisování hodnotících zpráv, seznamy žádostí o projekty a vyjádření o poskytnutí či neposkytnutí dotace.

➤ Žádosti

Odbor má na starost řízení administrace, hodnocení a výběr projektů. Nejprve poskytují informace o prioritních osách, opatřeních a výzvách s následnou konzultací. Dále jsou jim doručovány projektové žádosti, podle příslušného území žadatele a to během lhůty stanovené ve výzvě.

➤ **Kontrola**

Po skončení lhůty dojde k otevření všech žádostí a proběhne kontrola přijatelnosti (zda je žadatel oprávněným příjemcem pro danou oblast podpory, bude-li realizován v regionu Střední Morava atd.) a kontrola formálních náležitostí, (je-li doložena elektronická žádost, zda jsou zde všechny potřebné přílohy aj.). Každou žádost kontrolují 2 úředníci, jeden ze Zlínského kraje a druhé z Olomouckého kraje, aby se zamezilo lobbingu.

➤ **Hodnotící zpráva**

Po kontrole se vypracuje hodnotící zpráva, jejíž součástí je seznam projektových žádostí pro každou oblast a podoblast podpory zvlášť pro danou výzvu.

➤ **Věcné hodnocení**

Projekt má šanci získat dotaci, pokud projde věcným hodnocením, které se provádí pomocí multikriteriálního hodnocení. V rámci vybraných oblastí každé skupiny kritérií je možné získat maximálně 100 bodů. Jsou také stanoveny váhy jednotlivých skupin kritérií.

➤ **Souhrnná hodnotící zpráva**

Opět se vypracuje souhrnná hodnotící zpráva obsahující seznam projektových žádostí seřazených sestupně dle bodového ohodnocení, která se předloží členům VRR, na jejímž základě se hlasuje o přidělení dotace.

➤ **Seznamy žádostí**

Po rozhodnutí, se sestavují 3 seznamy, Seznam projektových žádostí vybraných k poskytnutí dotace, Seznam náhradních projektových žádostí, Seznam žádostí, které nebyly vybrány. Ty jsou podepsány předsedou RR.

➤ **Oznámení žadatelům o výsledku**

Rozeslání a uveřejnění informací o skutečnosti, zda žadatel dostane dotaci, je náhradníkem, či nemá v této výzvě šanci uspět. Potom následuje vyřizování stížností v procesu administrace. Po procesu administrace a řízení, nastupuje odbor kontroly a plateb.

5.5 Odbor kontroly a plateb

Odbor kontroly a plateb zjišťuje u projektů pravdivost výdajů a věnuje se rozpočtovým položkám. Zároveň také řídí systém finančních toků, ověřuje veškeré předložené finanční materiály a transakce, zároveň mu podléhají dvě oddělení:

5.5.1 Oddělení kontroly

Tento odbor ověřuje, zda se vše provádí v souladu se smlouvou, tedy funkčnost, využití a splnění cílů, které si žadatel stanovil; jedná se například o ověřování, zda vykázané výdaje byly skutečně vynaloženy a odpovídají rozpočtovým položkám projektu. Cílem efektivního a fungujícího systému kontroly projektů je vytvářet podmínky a bariéry, bránící vzniku nedostatků. Provádí je pracovníci ÚRR s případně přizvanými osobami. Základní dělení kontrol podle formy je **kontrola administrativní** a **kontrola na místě** - vybraných na základě výběru vzorku operací dle analýzy rizik.

➤ **Předběžná (ex-ante)**

Získává informace o přípravě žadatele na realizaci projektu, porovnat skutečný stav se stavem deklarovaným v projektové žádosti.

➤ **Průběžná (interim)**

Sleduje současný stav a kvalitu výstupu v souladu s časovým harmonogramem projektu.

➤ **Následná (ex-post)**

Ověřuje dodržení podmínek uvedených ve Smlouvě o poskytnutí dotace po dobu udržitelnosti projektu, tedy 5- 10 let.

5.5.2 Oddělení platby

System finančních toků prostředků z rozpočtu EU je založen na principu financování žádostí o platbu z prostředků rozpočtu RR, kdy obdržela prostředky a předfinancování výdajů, které mají být kryty prostředky z rozpočtu EU a ze státního rozpočtu kapitoly MMR a podílu prostředků odpovídajícímu národnímu spolufinancování ze státního rozpočtu kapitoly MMR a z rozpočtů krajů. Prostředky z rozpočtu EU jsou následně zpětně proplaceny na účet správce kapitoly MMR.

Platby příjemcům probíhají formou průběžného proplácení uhrazených výdajů ze speciálního bankovního účtu RR. Žádosti příjemců jsou předkládány v národní měně a následně i jejich proplácení probíhá v národní měně.

➤ **Finanční toky**

Finanční toky mezi RR a příjemcem budou probíhat následovně:

Příjemce na základě vynaložených výdajů vystavuje Žádost o platbu, přikládá seznam účetních dokladů vč. kopií všech účetních dokladů dokládajících způsobilé výdaje, bankovní výpisy tištěné bankou nebo jiné účetní doklady prokazující úhradu předložených účetních dokladů.

➤ **Žádost o platbu**

O platbu se žádá průběžně prostřednictvím monitorovacího hlášení s žádostí o platbu. (Monitorovací hlášení s žádostí o platbu včetně všech příloh předloží příjemce pracovníkům OKP. Minimální výše žádosti o platbu musí být rovna nebo vyšší než 300.000,- Kč ve vztahu k poskytnuté dotaci. Žádosti o platbu může příjemce podpory předložit maximálně 4x ročně). Výše požadovaných prostředků v žádostech o platbu musí odpovídat harmonogramu monitorovacích hlášení s žádostí o platbu, který je součástí Smlouvy o poskytnutí dotace.

➤ **Lhůta**

Lhůta pro kontrolu je 15 pracovních dnů. Přerušování lhůty na odstranění či doplnění nedostatků žádosti o platbu je stanoveno na max. 10 pracovních dnů a ve zvlášť výjimečných případech lze tuto lhůtu prodloužit na základě podané žádosti o prodloužení. Dále se všechno postupuje Finančnímu odboru.

5.6 Odbor metodiky a monitoringu

Odbor metodiky a monitoringu zodpovídá za veškeré dokumenty a publikace, na základě kterých bude ROP SM fungovat a sbírají zpětně veškerá data, kterými následně vyhodnocují aktuální stav čerpání a efektivitu implementace. Jak už je z názvu patrné, odbor má dvě oddělení:

5.6.1 Oddělení metodiky

Vypracovává plán ROP Střední Morava, který se dále předkládá EK. Úkolem je zpracovávání projektové žádosti TP, na kterých spolupracuje s ostatními odděleními a věnování se řízení Technické pomoci, na realizaci totiž opět spolupracuje s ostatními. Dohlíží na řídicí a kontrolní systém uvnitř ÚRR. Spolupracuje s Národním orgánem pro koordinaci, zabezpečuje provázanost dokumentů. Vypracovává systém metodik pro žadatele a příjemce dotace a jednotlivé subjekty implementační struktury. Zpracovává veškeré metodiky a dokumentů. Určuje kritéria pro výběr projektů, následně připravuje výzvy, vzhledem k daným problematikám ROP vede seznam expertů. Navíc k certifikaci výdajů musí vykazovat odhad čerpání a následné výdaje. Oddělení má funkci také jako networking, sloužící k výměně zkušeností při budování absorpční kapacity.

5.6.2 Oddělení monitoringu

Vypracování a řízení plánu monitoringu. Slouží jako technická podpora pro Monitorovací výbor ROP Střední Morava a současně je jeho sekretariátem. Sbírá a připravuje podklady pro NOK k tvorbě měsíčních monitorovacích zpráv a čtvrtletních zpráv, které se předkládají Vládě ČR. Dalším úkolem je poskytování informací a tedy zpráv o realizaci ROP Střední Morava. Mezi pravomoci tohoto oddělení spadá i provádění řádného, efektivního a včasného jak finančního, tak věcného monitorování. Následná analýza dat ROP SM je předkládána NOK. Vypracovává výsledná data z předběžné, průběžné a následné kontroly. V neposlední řadě slouží k monitorování absorpční kapacity, hodnocení absorpční kapacity a přijímání opatření k jejímu zlepšení.

5.7 Finanční odbor

Finanční odbor má na starost řízení a přidělování finančních prostředků příjemcům. Slouží i jako správce rozpočtu a má funkci vnitřní správy, tedy implementuje informační systémy.

5.7.1 Oddělení finančního řízení

Řídí alokace finančních prostředků ROP NUTS II SM. Zajištění poskytovaných finančních prostředků a jejich převodů k příjemcům. Nestarost má přesnou a úplnou evidenci převodů finančních prostředků z rozpočtu RR. Vystavuje souhrnné žádosti o platbu.

Zpracovává data a informace určené pro Ministerstvo pro místní rozvoj a monitorovací oddělení ROP Střední Morava, a to o stavu čerpání financí ze státního rozpočtu. Provádí kontroly čerpání financí a zároveň vykonává funkci správce rozpočtu. S tím souvisí i činnost hlavního účetního orgánu, který zpracovává účetnictví všech operací, které představuje nutné zabezpečení činnosti hlavního účetního, vedení podrobného účetnictví o jednotlivých uskutečněných operacích.

5.7.2 Oddělení vnitřní správy

Zabezpečuje implementaci a správu informačních systémů. Vykonávání správy a evidence majetku a zároveň jeho inventarizace, dále zřízení archívu a zajištění všech technických záležitostí nutných pro provoz Úřadu Regionální rady.

5.8 Zhodnocení

Úvodem bych chtěla podotknout, že implementace je v ROP NUTS II Střední Morava za daných podmínek v ČR neefektivnější, na základě hodnocení a srovnávání s ostatními ROP v ČR. Uvádí to i následující tabulka 9.

Tabulka 9: Čerpání evropských dotací v období 2007-2013

Dotační titul	proplaceno v %
OP Doprava	35,3
ROP Střední Morava	21,0
ROP Severozápad	19,0
ROP Severovýchod	19,0
ROP Jihovýchod	17,8
OP Praha - Konkurenceschopnost	16,8
OP Praha - Adaptabilita	14,6
ROP Jihozápad	12,0
ROP Střední Čechy	11,7
OP Podnikání a inovace	8,4
ROP Moravskoslezsko	7,9
OP Životní prostředí	4,7
OP Technická pomoc	3,9
OP Vzdělávání a konkurenceschopnost	3,4
OP Lidské zdroje a zaměstnanost	3,3
Integrovaný OP	2,3
OP Výzkum a vývoj pro inovace	0,6

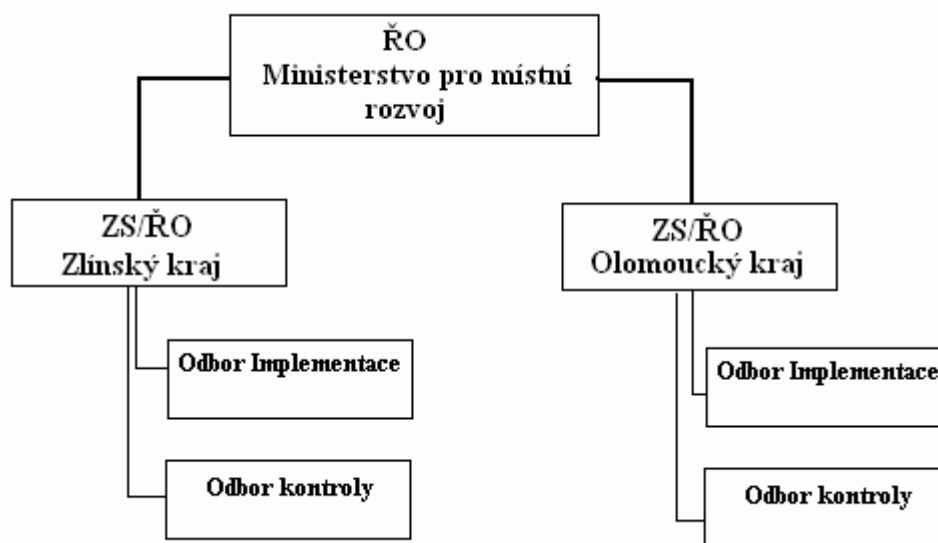
Zdroj: Úřad Regionální rady

ROP NUTS II Střední Morava, se podle tabulky za OP Doprava drží na druhém místě v čerpání evropských dotací pro období 2007-2013. ROP NUTS II Střední Morava proplatil 21% dotací vzhledem k vyčerpané částce z částky celkové pro období 2007-2013. Z uvedené tabulky je také patrné, že všechny ROP jsou celkově velmi produktivní a dokáží svěřené finanční prostředky využít. V porovnání s ostatními OP v České republice. Jak je vidět Slabým místy a tedy nejhůře je na tom oblast výzkumu a vývoje, kde značně zaostáváme, nejen na úrovni ČR, ale i 27 členských států. Právě na tyto OP bychom se měli také zaměřit, podporou vědy a výzkumu postupujeme k budoucnosti.

Ovšem zaměříme se nad strukturou Úřadu Regionální rady, ten má velmi rozvětvenou organizační strukturu s vlastním ředitelem, útvarem interního auditu, 5 odbory a 8 odděleními, navíc má tento úřad dvě sídla v Olomouci a ve Zlíně. Celý úřad je financován z OP Technická pomoc, to znamená, že fungování úřadu je závislé na dotacích z EU. Ovšem prozatím se počítá s dotacemi jen do roku 2013, co tedy bude s úřady pak? Zruší se? Nejde celý systém nastavit i jinak, aby nebylo nutné platit pronájemy, energie, úředníky a ušetřené peníze by se jinak využily? Nabízí se zde myšlenka návrhu úspornějšího řešení, které může být efektivní. Doporučení bude uvedeno v následující části.

5.1 Návrhy na změny na úrovni ROP

Návrh pro nastavení systému, za podmínek, že by začala platit předchozí řešení, to znamená, že by byl pouze jeden ROP s řídicím orgánem v podobě Ministerstva pro místní rozvoj a s delegováním pravomocí na úroveň krajů. Schéma by pak mohlo vypadat následovně. ZS/ŘO by musel mít dva samostatně fungující odbory, jejichž přísné rozdělení funkcí vyžaduje EK. Výběrová komise by byla sestavena z členů zastupitelstva kraje nebo rady kraje. Odbor finanční už na kraji funguje, šlo by jen o začlenění ROP v podobě vlastního výpočetního systému a zřízení bankovního účtu určeného jen pro ROP, tak, aby byly transakce ověřitelné, zaevidované a přehledné. Funkce odborů zůstávají ve finále v podobném uspořádání, jen je rozdíl v jejich začlenění na úřadech, za tím, co u ROP NUTS II Střední Morava, jde o nový úřad, s novým ředitelem, jeho kanceláří a tajemníkem a 5 odbory. V navrhovaném řešení by se některé odbory začlenily pod už existující odbory a oddělení krajských úřadů, nově by musel kraj založit jen dva odbory: Odbor implementace a Odbor kontroly ZS/ŘO, v kompetenci by je měl hejtman kraje. Jak by vypadalo schematické řešení je vidět z obrázku 5.

Obrázek 5: Návrh implementace ŘO ROP NUTS II Střední Morava

Z uvedeného obrázku 5 jde vidět, že jsou na sobě oba kraje nezávislé, ale je nutné si upřesnit i kompetence nových odborů, vzniklých v tomto uspořádání. Rozdělení oddělení a stanoviska, či kompetence, které musejí odbory zahrnout a aplikovat jsou uvedeny níže.

5.1.1 Odbor implementace ZS/ŘO pro ROP

Bude mít dvě oddělení, jedním z nich bude oddělení implementace projektů a druhým monitorování a hodnocení projektů, jejich rozdělení jednotlivých funkcí, které je třeba zahrnout, bude popsáno nyní.

➤ Oddělení implementace projektů

Příprava projektové dokumentace pro ZS/ŘO i pro ŘO ROP. Do kompetencí by spadalo vypracovávání a uveřejnění výzev, zabezpečení přijímání žádostí o dotace. Výkon formální kontroly správnosti podaných žádostí a vyhodnocení systému všech uvedených kroků. Následná příprava dokumentace pro zasedání Výběrové komise složené z členů zastupitelstva nebo rady kraje. Zároveň hodnocení a výběr žádostí. Ke schváleným projektům připravuje smluvní podklady. Shromažďuje a eviduje všechna data nutná k implementaci, jak finančního řízení, tak monitorování, ověřování, audit a evaluaci. O stavu implementace informuje jak ve výroční, průběžné i závěrečné zprávě a porovnává je s požadavky a pod-

mínkami ŘO. Zabezpečoval by i další úkoly předem stanovené v ZS/ŘO v souvislosti s požadavky ŘO.

➤ **Oddělení monitorování a hodnocení**

Připravovalo by programové dokumenty, jak pro ROP, tak pro ZS/ŘO. V kompetenci by měla i zřízení webového portálu určeného pro zveřejňování výzev a předkládání žádostí v elektronické podobě. S portálem by byla spojena s dostatečnou mediální a informační publicita jednotlivých vyhlášených výzev. Následně vyhodnocování výzev v porovnání s požadavky ŘO, jako i sběr dat o implementaci a jejím fungování pro hodnocení ROP. Informuje o úlohách EU, ŘO, ZS/ŘO a Monitorovacího výboru pro ROP, dále o vyhlášených výzvách, podmínkách oprávněnosti žádostí pro poskytnutí dotace, ale i následujících postupech a procesech v rámci realizace, které by měly vést k získání dotace, či zasednutí Výběrové komise. Po ukončení hodnocení žádostí sdělit, výsledky hodnocení a výběr schválených žádostí. Zabezpečoval by i další úkoly předem stanovené v ZS/ŘO v souvislosti s požadavky ŘO.

5.1.2 Odbor kontroly ZS/ŘO pro ROP

Taktéž by mělo dvě oddělení, jedním z nich bude oddělení financování projektů a druhým se stane oddělení kontroly. Jednotlivá oddělení budou plnit následující funkce a úlohy, které jsou mu v rámci ZS/ŘO zadány.

➤ **Oddělení financování projektů**

Spolupracovalo by na všech úrovních ROP. Jednalo by se zejména o kontrolu návaznosti návrhů výzev, spolupráci na přípravě smluv a samozřejmě jejich kontrole. Přijímalo by a evidovalo všechny žádosti o platbu, které by následně museli projít kontrolou. Spolupracovalo by s Platební a certifikační orgánem, na ověření oprávněných výdajů. Požadovalo by se samostatné účetnictví a s tím spojená evidence všech výdajů, které pro svou práci potřebuje ke kontrole auditní orgán, což by muselo být v souladu s Nařízením Rady (ES) č. 1083/2006. Zabezpečoval by i další úkoly předem stanovené v ZS/ŘO v souvislosti s požadavky ŘO.

➤ **Oddělení kontroly**

Společně s ostatními úrovněmi programu je i zde nutná spolupráce na přípravě programových dokumentů na všech úrovních, neboť návaznost a oddělení jednotlivých fází

v rámci projektů. Kontrola by byla jak z hlediska vypracovaného návrhu výzev, tak příprava smluv o poskytnutí dotace. Ve fázi realizace ověřování žádostí o platbu přímo na místě, stejně jako dodávky veškerých spolufinancovaných materiálů a kontrolu veškerých výdajů v souladu s projektem. Ke kontrole by mělo sloužit i separované účetnictví, které by zjednodušilo přehlednost finančních operací. Ve své databázi by vedlo veškeré informace o výdajích, které by se následně předkládaly auditnímu orgánu, stejně jako informace o vykonávaných procesech ověřování pro Platební a certifikační orgán. Zabezpečoval by i další úkoly předem stanovené v ZS/ŘO v souvislosti s požadavky ŘO.

6 SROVNÁNÍ OP ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ V ČESKÉ A SLOVENSKÉ REPUBLICE

Operační program Životní prostředí uvádím z toho důvodu, že se jedná o druhý největší program, z hlediska poskytovaných financí v ČR. Prostřednictvím fondu soudržnosti a ERDF operuje s částkou vyšší než 5 mld. €. Jedná se o 18,4 % prostředků z celkové alokace určené pro ČR. Operační program se soustředí na zkvalitňování a ochranu životního prostředí, zejména z hlediska principu udržitelného rozvoje. Hlavní myšlenkou je skutečnost, že dobré životní prostředí, přispívá ke zlepšení zdraví člověka. Dosažení optimálních životních podmínek může atraktivit Českou republiku, především pro lidi po stránce kvality života, ale i práce a následně investic. Uvedené skutečnosti potom ovlivňují i naši konkurenceschopnost v porovnání s ostatními státy. Se stejným záměrem přichází i Slovenská republika, proto v následujících odstavcích bude srovnána implementace ČR a SR pro OP Životní prostředí. Slovenská republika vyčlenila na OP ŽP částku 2,1 mld. €. Přitom prostředky z fondů CF a ERDF představují 1,8 mld. €, což je 15,5% z celkové částky přidělené Slovenské republice z rozpočtu EU. Následující informace jsou čerpány z prováděcích dokumentů a aktuálních zpráv uvedených na oficiálních webových stránkách OP Životního prostředí jak v České republice, tak na Slovensku.

6.1 Národní koordinační orgán OP ŽP v ČR

Zřizovatelem je Ministerstvo pro místní rozvoj. NOK vytváří jednotný rámec implementačního prostředí pro řídicí orgány všech OP. Pro oblast podpory OP ŽP je stanoven i Koordinační výbor, který však spadá pod kompetence Monitorovacího výboru, bude tedy vysvětlen v této kapitole. V následujících kapitolách rozeberu celou implementační strukturu OP ŽP a navrhu doporučení k jejímu zefektivnění. [24]

6.2 Řídicí orgán OP ŽP v ČR – MŽP

Operační program Životní prostředí řídí v první řadě Ministerstvo životního prostředí¹⁵, dále už jen (MŽP), jež je odpovědné za provádění programu. Ovšem v ČR deleguje

¹⁵Usnesení vlády č. 175/2006.

ministerstvo výkon vybraných činností na Státní fond životního prostředí ČR (SFŽP), jehož je zřizovatelem.

6.2.1 Zprostředkovatelský subjekt ŘO – SFŽP

Státní fond životního prostředí je z legislativního pohledu EK - Zprostředkujícím subjektem, který dohlíží na operativní provádění. Úlohou SFŽP je poskytování informací, výběr projektů, jejich implementace, monitorování, zajišťování finanční podpory ze státních zdrojů a evropských fondů a řízení finančních toků. Zprostředkující, platební a kontrolní funkce jsou striktně, ze zákona SFŽP odděleny. Všechny uvedené kompetence a skutečnosti jsou ustanoveny na základě písemné dohody mezi oběma orgány.

6.2.2 Řídící výbor OP Životní prostředí

Řídící výbor je poradním orgánem ŘO. Byl zřízen MŽP a je mu tedy podřízen. Slouží k tomu, aby zajišťoval koncepci a realizaci OP ŽP. Dále sleduje provázanost jednotlivých OP a politik. Doporučuje projekty ke schválení, především na základě dodržování stanovených kritérií, jež zadal Monitorovací výbor. Řídící výbor tvoří pracovníci MŽP, SFŽP, MMR, MF, MZe, MD, Asociace krajů, Svaz měst a obcí a nevládních organizací. Všichni členové výboru jsou jmenováni na základě doporučení jednotlivých organizací přímo ministrem životního prostředí, v současné době je jmenována na tento post Ing. Růt Bízková, která byla dosud Předsedkyní ŘV OP ŽP. ŘV zasedá každý měsíc a má 27 členů, jeho složení vidíte zde:

- Ing. Jan Kříž, místopředseda ŘV-ředitel odborů fondů EU
- Ing. arch. Václav Mencl - předseda, Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
- RNDr. Libor Ambrozek, Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
- MVDr. Přemysl Rabas, Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
- Ladislav Mlčák, Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
- Ing. Ladislav Šincl, Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
- Josef Ježek, Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
- Ing. Jiří Krátký - 1. místopředseda, Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
- Ing. Ivo Bárek, Senát Parlamentu ČR

- Ing. Ludmila Müllerová, Senát Parlamentu ČR
- Ing. Rút Bízková, Ministerstvo životního prostředí ČR
- Ing. Miloslav Müller, Ministerstvo financí ČR
- Ing. Erik Geuss, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
- MUDr. Zuzana Peterková, Ministerstvo zdravotnictví ČR
- Ing. Jiří Vačkář, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
- Ing. Jiří Trnka, Ministerstvo zemědělství ČR
- Ing. Tomáš Kaase, Ministerstvo dopravy
- Ing. Dan Jiránek - 2. místopředseda, Svaz měst a obcí ČR
- Ing. Martin Tesařík, Asociace krajů ČR
- Mgr. Milan Daďourek, Zelený kruh, asociace ekologických organizací
- Ing. Theodor Bernt, Odbor fondu EU
- RNDr. Pavla Kačabová, ředitelka odboru ekologických škod
- Mgr. Aleš Kuták, náměstek ministra-ředitel sekce ochrany klimatu a ovzduší
- RNDr. František Pelc, náměstek ministra-ředitel sekce ochrany přírody a krajiny
- MBA Veronika Hunt Šafránková, náměstek ministra-ředitelka sekce zahraničních vztahů
- Ing. arch. Petr Štěpánek, Ph.D., ředitel
- Ing. Jiří Vaníček, zástupce Ministerstva financí. [25]

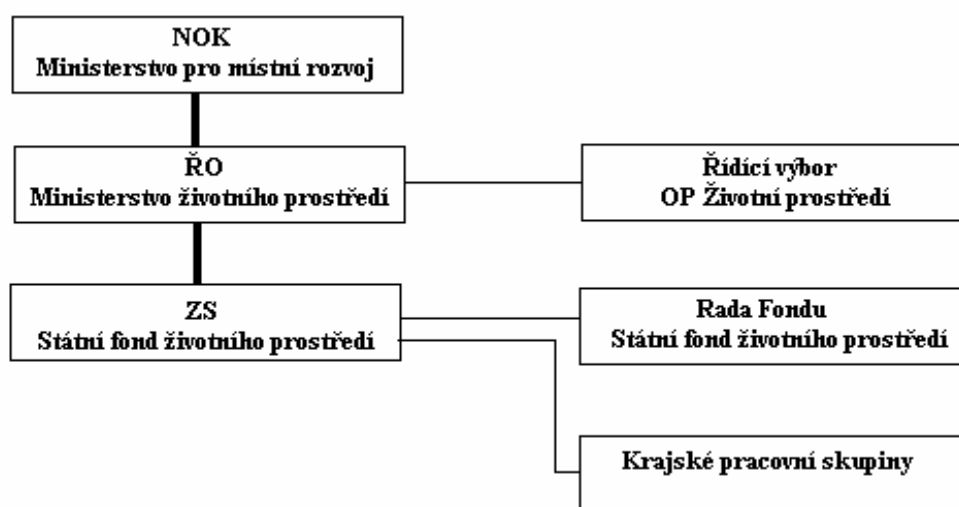
6.2.3 Rada Státního fondu životního prostředí

Dalším poradním orgánem je Rada Fondu, má 19 členů z různých resortů, záměrně jsem zde předtím uvedla všechny členy ŘV, protože Radu Fondu tvoří prvních 19 členů ŘV (s výjimkou Ing. Jana Kříže). Rada Fondu byla stanovena dne 20. 1. 2010, v následujících dnech však nejspíše dojde ke změně, na pozici zástupce MŽP, jelikož, jak bylo zmíněno, Ing. Rút Bízková je jmenována na post ministryně MŽP. Rada Fondu posuzuje zejména zásadní otázky tvorby a užití prostředků Fondu, roční rozpočty příjmů a výdajů Fondu, navržená opatření a jejich zabezpečení prostředky Fondu. Rada posuzuje ná-

vrhy na poskytnutí prostředků z Fondu a doporučuje ministroví výši čerpání pro jednotlivé konkrétní případy, přičemž vychází ze zásad ochrany životního prostředí ČR.

6.2.4 Krajské pracovní skupiny

Priority a potřeby na regionální úrovni mají na starost tzv. Krajské pracovní skupiny, které se do implementace také začleňují. Na základě principu partnerství je zřízeno 14 Krajských pracovních skupin, na regionální úrovni NUTS III. Členy jsou jak představitelé regionální správy, tak zástupci MŽP, SFŽP a dalších vybraných resortů.

Obrázek 6: Současná implementační struktura řídicích orgánů OP Životní prostředí

6.3 Monitorovací výbor OP ŽP

Členy monitorovacího výboru jsou v tomto OP zástupci MŽP, SFŽP, ale i dalších ministerstev jako MMR, MF, MZd, MZe. Patří sem i delegovaní zástupci regionů nebo nevládních organizací. Jmenování členů provádí ministr životního prostředí. Jednání monitorovacího výboru se mohou účastnit i členové EK, EIB a EIF. MV dbá na realizaci OP Životní prostředí, jeho cílem je dohled nad souladem evropských nařízení, předpisů ES a legislativy ČR.

6.3.1 Koordinační výbor

Monitorovací výbor NSRR zřídil pro koordinaci implementace a řízení OP Životní prostředí a OP Doprava speciální Koordinační výbor, který je mu podřízený. Jeho účelem

je informovanost mezi OP ŽP a OP D s tím související i podpora synergie v dopadech u obou operačních programů.

6.4 Platební a certifikační orgán OP ŽP

Výkonem funkce PCO byl i v tomto případě pověřen odbor Národního fondu Ministerstva financí¹⁶, který však přenesl vybrané kompetence na zprostředkovatelský subjekt.

6.4.1 Finanční útvar SFŽP

V OP ŽP jde o SFŽP a jeho Finanční útvar, ZS je Oddělení realizace a plateb. Tento útvar provádí platby příjemcům z prostředků státního rozpočtu na spolufinancování i pro finanční toky v rámci strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Odpovědnost za účtování přijatých a vydaných plateb přijímá Odbor rozpočtu MŽP.

6.5 Finanční kontrola a auditní orgán OP ŽP

Auditním orgánem je Ministerstvo financí pro všechny operační programy. V jeho kompetenci je ověřování fungování kontrolního a realizačního systému. Odpovědným útvarem je na Ministerstvu financí Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu.

6.5.1 Pověřený subjekt Auditního orgánu

Pověřeným subjektem je v OP ŽP Ministerstvo životního prostředí¹⁷ a útvar interního auditu a finanční kontroly. Funkci pověřeného subjektu auditního orgánu vykonává odděleně od ŘO a PCO. Na základě veřejnoprávní smlouvy dle správního řádu nemůže již Pověřený subjekt auditního orgánu, nemůže už dále nikoho pověřovat.

¹⁶Usnesení vlády č. 198/2006.

¹⁷Usnesení vlády č. 760/2007.

6.5.2 Kontrola Nejvyššího kontrolního úřadu

Vykonává nezávislou kontrolní činnost v rámci všech úrovní i všech operačních programů stanovených pro podporu z rozpočtu EU.¹⁸

6.6 Centrální koordinační orgán OP ŽP v SR

Centrální koordinační orgán CKO představuje Ministerstvo výstavby a regionálního rozvoje. Zabezpečuje programování, koordinaci, monitorování, hodnocení, publicitu a informovanost, dále pak i vzdělávání v oblasti administrativních úkonů a postupů. Zabezpečuje koordinaci a řízení implementace OP. Zároveň plní funkci ŘO pro OP Technická pomoc.

6.7 Řídící orgán OP ŽP v SR - MŽP SR

Odpovídá za vykonávání a řízení programu v souladu s předpisy EK, při plnění funkce postupuje ŘO v souladu s metodickými postupy CKO. Spolufinancuje operační programy, hodnotí je, monitoruje a vede Monitorovací výbor pro OP ŽP. Má na starost přijímání a hodnocení projektů v souladu s kritérii stanovenými Monitorovacím výborem, sbírá veškerá data potřebná pro certifikační orgán a EK, ale i pro monitorování a řízení. ŘO nedeleguje, ale bude vykonávat svoji funkci v plném rozsahu a v souladu s institucionálním, právním a finančním systémem SR.

6.7.1 Odbor environmentálních programů a projektů na MŽP SR

Zabezpečuje výkonnou funkci ŘO. Jednotlivé činnosti ŘO jsou vykonávány prostřednictvím 3 oddělení: programů, administrativy a přípravy projektů a implementace projektů.

6.8 Monitorovací orgán pro OP ŽP v SR

Monitorovací výbor má za úkol odhalit efektivitu a hodnocení OP ŽP. Jeho předsedou je ministr životního prostředí, jako představitel ŘO. Funkci sekretariátu zabezpečuje

¹⁸Ustanovení zákona č. 166/1993 Sb.

MŽP. Stejně jako v ČR volí členy ministr a složení funguje na principu partnerství, členy jsou zástupci ministerstev a následně zástupci regionální sféry, místní samosprávy a třetího sektoru a další partneři na úrovni socio-ekonomické. Hlavním úkolem je zabezpečení rovnováhy, proto je zde i člen CKO, Certifikačního orgánu a orgánu auditu. Navíc jako poradce se sem řadí člen EK nebo EIB či EIF.

6.8.1 Národní monitorovací výbor pro NSRR v SR

Slovenská republika oproti nám nemá koordinační výbor. Zástupci ŘO jsou zároveň i členy Národního monitorovacího výboru pro NSRR, jemuž předsedá ministr výstavby a regionálního rozvoje, který zde plní funkci představitele CKO. Úkolem výboru je monitorování implementace NSRR, vypracování výroční a závěrečné zprávy, kterou předává EK. Schvaluje změny v NSRR a přerozdělování prostředků v rámci operačních programů. Zároveň je monitorovacím výborem pro OP Technická pomoc.

6.9 Certifikační orgán pro OP ŽP v SR- MF SR

Na rozdíl od ČR je ustanoven na Slovensku tento orgán samostatně. V obou případech ho řídí Ministerstvo financí. Jeho úkolem je ověřování finančního řízení na všech úrovních. Má nestarost sestavování a zasílání žádostí o platby EK, přerozděluje finance z EU na mimorozpočtové účty MF SR. Zavádí jednotný systém účetnictví u certifikačního orgánu a platebních jednotek. Řídí ho sekce evropských a mezinárodních záležitostí MF SR, která je podřízená 1. státnímu tajemníkovi.

6.10 Platební jednotka pro OP ŽP v SR- MŽP SR

Slovensko si zvolilo alternativu rozdělit certifikační orgán a platební jednotku. Její funkci v tomto programu zabezpečuje Ministerstvo životního prostředí, ale nikoliv jako zprostředkovatelský subjekt. Výkon funkce zabezpečuje odbor financování a plateb projektů, který je funkčně nezávislý na struktuře řídicího orgánu.

6.11 Orgán auditu pro OP ŽP v SR- MF SR

Slovenská republika má stejně jako ČR auditním orgánem stanoveno Ministerstvo financí SR, které však představuje i certifikační orgán. Podmínky jsou ale organizačně na-

staveny tak, že se jejich útvary navzájem nepropojují. Funkci auditního orgánu plní Sekce auditu a kontroly mezinárodních finančních zdrojů MF SR, kterou řídí generální ředitel.

6.11.1 Interní audity

Ministerstvo financí jako hlavní AO, podepsalo smlouvu s jednotlivými ministerstvy, o specifickém předmětu činnosti auditu, zabezpečené nezávislými útvary na ministerstvech i Správy finanční kontroly. Důležité je, že jsou od něj odděleny veškeré funkce spojované s implementací, řízením, monitorováním strukturálních fondů.

6.12 Zhodnocení

Jestli se stejný OP Životní prostředí v ČR porovnává s implementací v programování v SR. Dojdeme na základě uvedených skutečností k závěru, že u nás se z jakékoliv státní úrovně přesouvají kompetence na poradní výbory, co nejbližší krajům, jako v tomto OP, kde jsou například zřízeny Krajské pracovní skupiny a speciální Koordinační výbor pod MV NSRR. Co je u nás složité větveno, má naopak na Slovensku jednodušší linku. V SR spadá pod Ministerstvo financí SR - Certifikační orgán a orgán auditu, ovšem platební jednotka spadá do kompetence MŽP, z důvodu nutnosti oddělení jednotlivých funkcí se platební jednotka zodpovídá odboru financování a plateb. Nepropojenost odborů dokazuje i fakt, že certifikační orgán zabezpečuje Sekce evropských a mezinárodních záležitostí MF SR, kterou řídí ministr. Odbor auditu zabezpečuje Sekce kontroly a auditu mezinárodních finančních zdrojů MF SR, pro oddělenost řídí generální ředitel.

Řízení a posouvání dokumentů v rámci jednoho ministerstva musí být přeci zákonitě mnohem jednodušší, rychlejší a efektivnější než předávání na několika úrovních. Což celý proces značně zdržuje. Hlavními a stále se opakujícími problémy při čerpání evropských financí jsou převážně skutečnosti jako podcenění přípravy žádosti o dotaci, vyžadování podrobných dokladů, omezené vyplácení záloh či prisuzování dotací projektům s diskutabilní hodnotou. Předejít těmto problémům a navíc zkrátit proces schvalování a vyplácení dotací, to jsou základní doporučení k zefektivnění systému implementace.

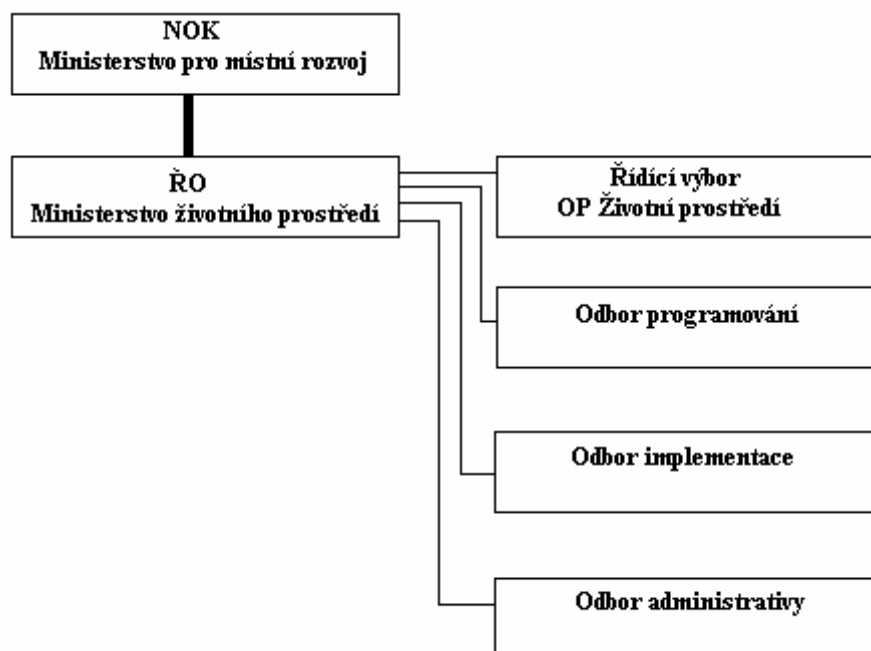
Přesněji, podat žádost o dotaci smí každá osoba, která je oprávněným žadatelem v závislosti na specifikaci výzvy. Žadatel musí být převážně znalý systému dotací, a tedy i aktuálních výzev, stejně jako administrativy celého procesu, ekonomicky silný, schopný vytvořit projektový záměr, přičemž je vlastníkem nemovitostí či pozemků, jichž se výzva

týká. Při podávání žádosti jsou důležitou součástí i bankovní záruky, tedy schopnost žadatele předfinancovat projekt. Nejdůležitějším měřítkem je pro žadatele dovednost zpracovat projektovou žádost, právě její kvalita se totiž přisuzuje nejvyšší důležitost, při rozhodování o přidělení či zamítnutí dotace na výzvu určených ministerstvech. Neboť v momentě, kdy ministerstvo žádost zamítne, nabývá rozhodnutí konečné platnosti a není možné se vůči němu odvolat.

6.12.1 Návrhy pro ŘO OP Životní prostředí

Opět je z uvedených skutečností vidět, jak složitý systém koordinace, řízení, monitoringu a kontroly je v implementaci OP ŽP v ČR. Rozčleněnost systému také zvyšuje administraci a zároveň prodlužuje i dobu celého průběhu projektů, na všech úrovních.

Pokud by se práce zaměřila na radikální řešení, pak by Ministerstvo pro místní rozvoj zůstalo řídicím orgánem NOK, ŘO OP ŽP by bylo nadále MŽP, ovšem SFŽP by nahradily pouze nové odbory, v podobě implementace, administrativy a programování. Celkově by se musel systém zjednodušit. Jeho struktura by pak vypadala následovně, tedy podobně jako na Slovensku:

Obrázek 7: Navrhovaná implementační struktura ŘO OP Životní prostředí

V současné době není nejspíš až takto radikální postup možný, ovšem z hlediska nastavení, by byl rozhodně efektivní.

Další možností poměrně radikální, je skutečnost, že by se v ČR spojil OP životního prostředí a OP Doprava do jednoho OP Doprava a životní prostředí. Oba tyto programy by pak mohly být řízeny společně. Jejich implementační struktura je už nyní podobná, Ministerstvo dopravy má pod sebou zprostředkující subjekt Státní fond dopravy a infrastruktury SFDI. Navíc model OP Doprava představuje efektivnější, rychlejší a administrativně méně náročný systém poskytování dotací, které jsou převáděny na Ministerstvo dopravy, dále na SFDI a následně poté žadatelům. Je to dáno také tím, že nepoužívají ISPROFIN, tedy program, který OP ŽP brzdí z hlediska čerpání dotací. V roce 2010 má tento systém novou verzi EDS/SMVS, ta však současné problémy neřeší, díky evidenci totiž bude opět narůstat počet administrativních úkonů jak na straně řídicích orgánů a zprostředkovatelských subjektů, tak na straně žadatelů.

Upřednostněný je i návrh sloučit oba programy do jednoho, se společnou implementační strukturou, vždyť i nyní k tomu vybízí skutečnost, že se musí oba OP navzájem informovat o dopadech projektů. Jejich spojení by mělo za následek i změny v monitorování. Navíc tento model velmi efektivně funguje v Polsku, kde mají přímo PO Infrastruktura i srodowisko, tedy OP infrastruktury a životního prostředí, kde je hlavním ŘO Ministerstvo pro místní rozvoj Polska a jeho ZS v podobě: Ministerstva životního prostředí, Ministerstva infrastruktury, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva hospodářství, Ministerstva kultury a Ministerstva vzdělávání a školství. Ministerstva řídí jednotlivé prioritní osy a opatření prostřednictvím svých institutů a center k tomu určených, což způsobuje dobrou provázanost na jednotlivých úrovních, která v ČR stále ještě není tak jednoznačná a efektivní.

6.12.2 Návrhy pro MV OP Životní prostředí

Monitorovací výbor OP ŽP, jeho předsedou by mohl být ministr životního prostředí, který jmenuje ostatní členy MV. Členy by měli být jak zástupci ministerstev, tak krajů, měst a neziskových organizací, stejně jako zástupců třetího sektoru. Dalšími zástupci jsou i představitelé NOK, PCO a AO.

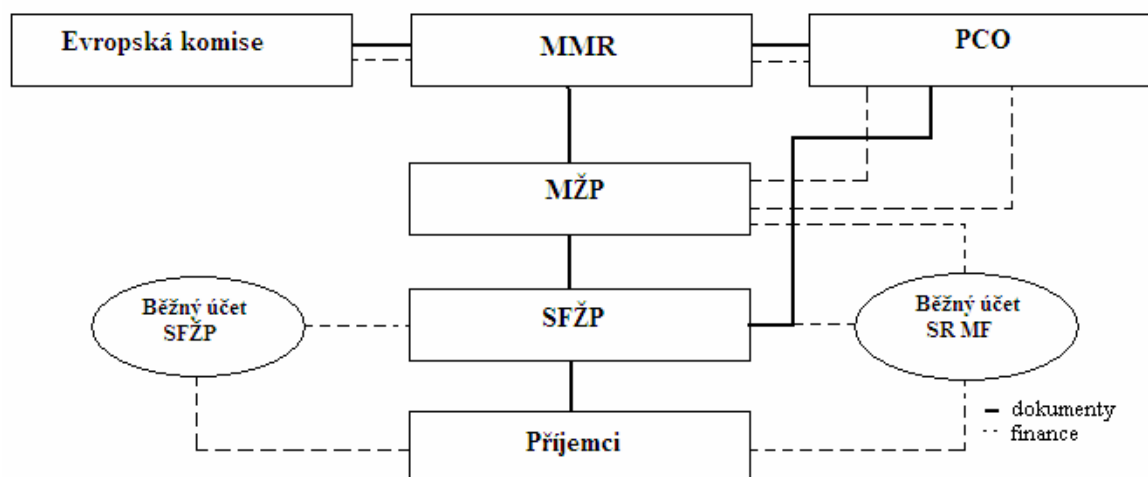
Pokud by nastalo sloučení OP Životní prostředí a OP Doprava, k nastavení ŘO jak bylo uvedeno v předchozí kapitole, pak by na této úrovni měl být zrušen Koordináční výbor, který MV NSRR zřizuje v ČR. Jeho funkce by neměla žádný význam.

6.12.3 Návrhy pro FT OP Životní prostředí

Největší problém představují Finanční toky FT. Především v OP Životní prostředí, kdy se přidělují finance za státního rozpočtu, systém vyplácení je tedy velmi složitý. Zrušením vazby OP ŽP na státní rozpočet by mělo za následek přímé financování OP ŽP z prostředků EU. Což ale není tak jednoduché. Projekty jsou nyní financovány nejdříve z poskytnutých záloh z dotačních prostředků EU a později z prostředků poskytnutých z EU na základě předložených certifikací výdajů projektů. Srozumitelné je to z uvedeného obrázku 7, kdy je zřejmé, že než dorazí dotace k příjemci, projde třemi ministerstvy, platební a certifikační orgán, nemine ani Státní fond životního prostředí. Není tedy divu, že dochází ke zpomalování vyplácení dotací a že si právě na tuto část žadatelé nejvíce stěžují. Dáno je to však i systémem ISPROFIN, který se stále užívá, ale o kterém je dlouho známo, že má složitou administrativu a nepatří mezi efektivní. Proto v roce 2010 bude zaveden nový evidenční systém EDS/SMVS, který nastavil ministr financí Janota.

Program, jež má všechno zjednodušit z pozice evidence, však je nástrojem duplicitním a tak bude opět žádat některé již předložené dokumenty, k novému zpracování. Co mělo tedy pomoci, akorát opět přidělá práci a navýší administrativní úkony.

V následujícím obrázku 8 je zřetelně vidět, jak složitá je implementační struktura z pozice financování a poskytování prostředků z EU. Další obrázky navrhnou možnost řešení a upravení finančních toků tak, aby se zrychlil přísun alokačních prostředků do ČR, k jednotlivým operačním programům. Poskytnut byl dostatečný přehled o všech tocích a byly přehledně evidovány, certifikovány, řízeny i kontrolovány výdaje na schválené projekty. Celý systém je možné vidět na obrázku 8.

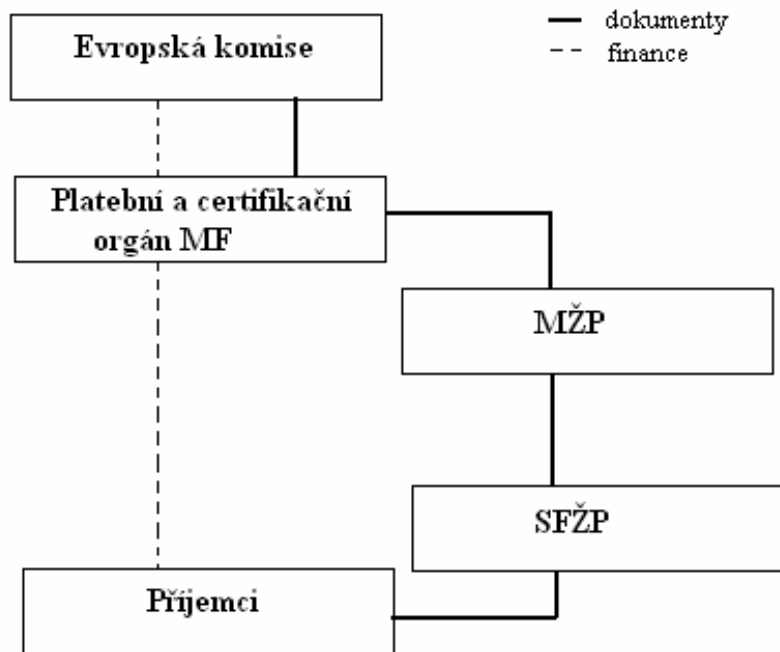

Obrázek 8: Finanční toky OP Životní prostředí v ČR

Oproti složitému systému v ČR je značnou výzvou struktura Slovenska. Kde dochází k finančním tokům z Evropské úrovně, na MF – Certifikační orgán, odtud se alokace pod-souvají platební jednotce, která je předává přímo příjemcům na vlastní, předem určený účet. Tok finančních prostředků je tak velmi přehledný a každý mu rozumí. Navíc má MF na Slovensku přehled o všech alokacích, výdajích a vyplacených částkách z evropských dotačních prostředků. Umožňuje to snadnou orientaci a navíc auditní orgán taktéž spadá pod MF, zpětná kontrola je tedy rychlejší. Zhodnoťte tedy v následujícím obrázku, zda je struktura finančních toků pro žadatele, tedy příjemce podpory jednoznačná.

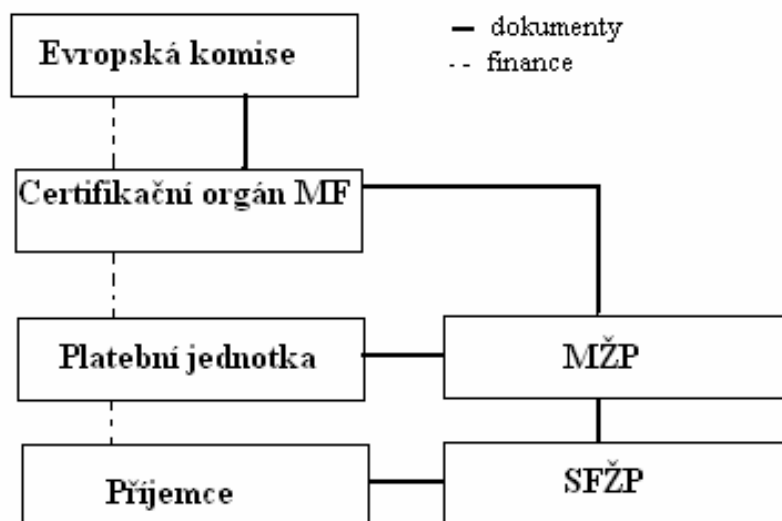
Aby se systém zjednodušil a mohli bychom ho porovnat s implementací na Slovensku, můžeme zkusit uvést něco podobného do praxe i v ČR, aby bylo možné vyplácení dotací značně zrychlit. Současným problémem je totiž zpoždování plateb, čím se ve většině případů žadatelé mohou dostat do problémů, z hlediska nutnosti projekty předfinancovat a následně vyplácet. Proto jsem se zaměřila na změnu i u nás.

Velkou výhodou by byla přímá komunikace a finanční toky mezi PCO, které spadá pod MF a Evropskou komisí. Podle mne by totiž právě MF mělo řídit veškeré finanční prostředky, které v rámci svého certifikačního orgánu bude považovat za uznatelné. Na Slovensku je Platební jednotka a Certifikační orgán brán každý zvlášť, v ČR se oba spojily v jeden celek PCO, který by tak mohl představovat následující implementaci finančních prostředků.

Obrázek 9: Návrh I. Implementace finančních toků

Další možností řešení rozdělení Certifikačního orgánu a Platební jednotky, kdy by CO spadl pod MF. Platební jednotka by pak patřila příslušnému ministerstvu, které řídí daný OP, v našem případě MŽP a vyplácela pak dotace příjemcům. Rozdělením jednoho orgánu na dva by znamenalo zavést stejný princip jako je na Slovensku.

Obrázek 10: Návrh II. Implementace finančních toků

Skutečností je, že by se vyplácení dotací mělo zprůhlednit. Občas se totiž stává, že dostanou podporu projekty, které mají hodnotu opravdu diskutabilní, stejně často se obje-

vuje i skutečnost, že se prostředky používají na měkké projekty. Když bude přidáno hodně nadsázky, za finanční prostředky EU se nakoupí vlastně kancelářská výbava.

Doplňující návrhy pro OP Životní prostředí

Stejně jako u všech OP, i OP Životní prostředí se na začátku období potýkalo se skutečností, že byly schvalovány i méně kvalitní projekty. Nebyly tak dobré, ale přesto uspěly, protože šlo o pilotní projekty, které klestily cestu ostatním. Nyní se situace otočila a jsou podávány kvalitní projekty, ty ale není možné financovat všechny. Pokud však projekt neuspěje, přestože je kvalitní a jen nebyl dostatek finančních projektů ve výzvě. Žadatel musí projekt přepracovat, aby ho mohl podat znovu, neexistuje varianta, že by se opět mohla podat stejná žádost v další výzvě, což je mnohdy škoda. Teoreticky by měl žadatel jít do každé výzvy s úplně novou zpracovanou projektovou dokumentací. Řešením by bylo, kdyby žadatelé znovu zpracovali jen nezbytné části, ale základ projektu zůstal stejný.

➤ Specifikace výzev

Další problém představuje specifikace výzev, kterou se nyní bude OP ŽP zabývat a to především z toho důvodu, aby se dostala alokace ke všem kvalitním projektům. OP Životní prostředí přináší výzvy, které mají předem danou výši podpory např. 2 mil. Kč, avšak žádosti přijde v celkové alokaci 20 mil. Kč. Už předem je jasné, že žádosti nemohou být ani z poloviny uspokojeny. Avšak povinným zkoumáním administrativního zpracování projektu musí projít všechny žádosti, i to svým způsobem ovlivňuje efektivitu programu a implementace. Návrhem v tomto případě je tedy přesnější specifikace výzev. Příkladem uvádím výzvu recyklace odpadů, ta by se specifikovala na recyklaci bioodpadů. V tento moment, dojde ke snížení počtu žádostí, zrychlí se proces výběru a implementace bude efektivnější. Dalším opatřením k uvedené příkladové výzvě by bylo omezení přijímaných žádostí do jednoho a půl násobku stanovené částky, v našem případě by to bylo 5 mil. Kč.

➤ Elektronické žádosti

Co se týče výzev, zaměření dopadá i na žádosti, prostřednictvím kterých by bylo možné čerpání prostředků zrychlit a zefektivnit, jedná se o podávání žádostí jen elektronickou cestou. Právě tento elektronický systém si už ověřilo Ministerstvo průmyslu a obchodu MPO, jako řídicí orgán OP Podnikání a inovace.

➤ **Zrušení nadbytečné administrativy**

Námětem týkajícím se zrychlení čerpání, je zvážení situace, zda jsou všechny dokumenty, které musí žadatel předkládat opravdu nutné a povinné. Po zanalyzování odborníky, dle jejich závěrů by se pak některé nadbytečné doklady k projektům nemusely vůbec předkládat a snížil by se, alespoň částečně objem administrativy.

➤ **Jednodušší systém výdajů**

Tím je myšleno, pokud jsou některé položky, které se stále opakují každý měsíc, jako nájem a energie, pak by měly tyto částky být zapisovány paušálně. Dalším faktem je přílišná podrobnost dokumentů, kvůli nesrovnalosti v řádech několika desítek Kč. Pokud by nastalo v této oblasti, i k minimálním ústupkům, příjemci dotace by to určitě přivítali.

Tohle jsou alespoň doporučení, která by se určitě mohla realizovat, zvláště ty doplňující, které nezasahují až tak do struktury, jako spíše do plynulejšího chodu programů. Určitě by se měla ČR v této souvislosti ještě zamyslet nad tím, jak stimulovat OP jako je Výzkum a vývoj pro inovace, aby se jejich čerpání zrychlilo a zefektivnilo, protože možnosti řešení určitě existují.

7 SHRNU TÍ

Na začátku dubna 2010 vydala Česká tisková kancelář článek o tom, jak si stojí Česká republika v čerpání evropských prostředků vzhledem k ostatním členským státům EU. Evropská komise sestavila žebříček na základě procentuálního vyjádření získaných financí v poměru k celkové alokaci. Průměr odpovídal 27%, Česká republika však podle EK průměru nedosáhla, s 21,6% nám patří 20. místo. Slovensko je na tom podle EK ještě hůř s 18,6% jsou 24. Kdo boduje je Polsko, které využívá v porovnání s ostatními státy evropské fondy nejefektivněji. [37]

Polsko, přestože dostalo přiděleno nejvíce prostředků, dokázalo je také velmi rychle využít. O Polsku je všeobecně známo, že se jedná o velmi chudou zemi s velkou rozlohou, proto není divu, že chtějí využít veškeré možné prostředky na to, aby se jejich ekonomika rozhýbala. Základem jejich strategie je integrace a využití součinnosti mezi jednotlivými politikami EU a spoluprací jednotlivých ministerstev v rámci jednoho operačního programu. České republice chybí provázanost mezi OP, což je nevýhoda, zatímco v Polsku se čerpají finance ve všech operačních programech stejně, v ČR vznikají velké rozdíly, zatímco OP Doprava u má proplaceno 35,3% prostředků OP Výzkum a vývoj pro inovace zatím vyplatil pouhých 0,6%. Následující body budou stručně charakterizovat zjištěné skutečnosti v praktické části diplomové práce a zároveň budou předkládat možnosti pro řešení identifikovaných možných slabých stránek implementace na jednotlivých úrovních. Měli by tak poskytnout krátký přehled o řešené problematice.

7.1 Implementace na úrovni OP

Praktická část diplomové práce se nejprve věnuje analýze a srovnání nastavení implementace z pohledu OP v ČR a SR, ale i jejich řídicích orgánů, v rozdělení podle cílů pro programovací období 2007-2013 strukturální politiky EU. Po zjištění, že ČR má 24 OP a SR operuje s 13 OP, tedy o 11 méně. Bylo jasné, že rozčleněnost OP v ČR se bude brát jako jedna ze slabých stránek implementace, které se nabízí k novým řešením a zefektivnění. Prostudování struktur na Slovensku a v Polsku, mělo za výsledek doporučení k úpravě současného počtu 24 OP na 5 OP naprosto provázaných. Jejich nastavení by vypadalo následovně:

Tabulka 10: Nové nastavení OP v ČR

Operační program	Řídící orgán
OP Infrastruktura a životní prostředí	Ministerstvo pro místní rozvoj
OP Inovační ekonomika	Ministerstvo pro místní rozvoj
OP Lidský kapitál	Ministerstvo pro místní rozvoj
OP Technická pomoc	Ministerstvo pro místní rozvoj
ROP Regionální operační program	Ministerstvo pro místní rozvoj

7.2 Implementace na úrovni ROP

Následně se zaměřuje práce na ROP NUTS II Střední Morava, kdy analyzuje jeho implementaci a zároveň informuje o tom, že ČR má na svém území 7 jednotlivých ROP, které představují regiony soudržnosti velikosti NUTS II, což jsou jednotky k podpoře určeny. V ČR jsou však kraje velikosti NUTS III, což znamená, že ROP nemohou být nastaveny pro jednotlivé kraje, jako je tomu v Polsku. Musí se tedy hledat jiné efektivní řešení, které by splnilo legislativní normy EU a ČR. Z toho důvody se kraje spojují a vytvářejí zmíněné regiony soudržnosti, ROP Střední Morava zahrnuje Zlínský a Olomoucký kraj. ROP Střední Morava, řídící Regionální Rada, která dále má svůj Úřad Regionální rady s funkcí výkonnou. Nastavení má v této chvíli výhody toho směru, že nutí kraje spolupracovat, ale zároveň může docházet ke kolizím, při upřednostňování určitých záměrů jednoho kraje na úkor druhého, například z pohledu strategických cílů krajů. Tím bude docházet k rozporu.

Uvedená skutečnost, nastat může a tím pádem se tato implementace bude jevit jako slabá stránka. Aby mohl každý kraj sám plnit své strategické cíle, pak by se nacházelo řešení v ustanovení jednoho ROP řízeného Ministerstvem pro místní rozvoj, které by dále pověřilo kraje jako jeho zprostředkovatelské subjekty. V této chvíli by si jednotlivé kraje v čele s hejtmanem řídili na základě smlouvy o přenesení kompetencí, které by vyžadovaly aktivní účast na přípravě programu a sepsání veškeré řídicí dokumentace ROP, členství minimálně jednoho zástupce každého kraje v Monitorovacím výboru ROP, stejně jako v Řídící skupině pro hodnocení ROP, s tím spojené veškeré zabezpečení fungování výkonu úlohy ZS/ŘO: (příjem a hodnocení projektů, výběrový proces, spolupráce při uzavírání smluv o poskytnutí nenávratné dotace, zprostředkování procesu administrativního ověřování na kraji, ale i přímo na místě realizace, vyřizování žádostí o platbu, monitorování projektů, zabezpečení aktivit spojených s informovaností a publicitou, již zmiňovaná účast při

monitorování a hodnocení ROP. Navíc ve vybraných oblastech podpory ROP by vystupovaly regionální samosprávy jako žadatelé o podporu, zejména v oblasti rozvoje infrastruktury, cestovního ruchu, regeneraci životního prostředí.

7.3 Implementace na úrovni Úřadu Regionální rady

Úřad Regionální rady je výkonným orgánem Regionální Rady SM, který zadává výzvy k předkládání projektů, přijímá projektové žádosti, informuje o programech, následně posuzuje přijatelnost jednotlivých žádostí ke spolufinancování z prostředků rozpočtu EU, které jsou vybírány na základě kritérií a po celou dobu provádění zůstanou v souladu s příslušnými předpisy ES a předpisy ČR a zprostředkovává hodnocení. Pověřen je řízením všech činností, s výjimkou těch, které má v kompetenci Výbor Regionální rady. Představuje však samostatný úřad, který je odpovědný předsedovi RR, má svého ředitele, útvar interního auditu, tajemníka, odbor kanceláře, odbor řízení projektů, odbor kontroly a plateb, odbor metodiky a monitoringu a jeho součástí je i finanční odbor. ÚRR SM má dvě sídla ve Zlíně a v Olomouci. Celé jeho fungování je financováno z OP Technická pomoc.

V předešlém bodě bylo uvedeno, že by se ROP měl řídit na základě zprostředkovatelských subjektů, tedy z pozice krajů, to by mělo způsobit, že by se ÚRR zanikly. V souvislosti s touto skutečností, by se tedy musela udělat jistá opatření na krajských úřadech. Po analýze struktury a zvážení všech možností se jako nejefektivnější řešení jeví začlenění již uvedených odborů, které musejí být striktně odděleny, do již existující struktury odborů krajského úřadu a vytvořit dva nové odbory, jejich úlohy byly podrobně rozepsány v kapitole 5, k nim jsou určeny i příslušná oddělení:

- Odbor implementace
 - Oddělení implementace projektů
 - Oddělení monitorování a hodnocení
- Odbor kontroly
 - Oddělení financování projektů
 - Oddělení kontroly

7.4 Implementace na úrovni OP Životní prostředí

Poslední část diplomové práce je věnovaná analýze a srovnávání OP Životní prostředí v ČR a SR. Oba státy mají tento program stojící samostatně. ČR stanovila výši finančních prostředků z EU pro programovací období 2007-2013 v OP ŽP částku 5mld. €. Představující 18,4% z celkové alokace 26,7mld. €. Slovenská republika stanovila OP ŽP dotace do výše 2,1 mld. €. Tedy 15,5% z celkové výše evropských finančních prostředků 11,58mld. €.

Studii implementace bylo zjištěno, že OP Životní prostředí má jako ŘO Ministerstvo Životního prostředí ČR, s řídicím výborem 27 členů. Ovšem MŽP si stanovilo zprostředkovatelský subjekt v podobě Státního fondu životního prostředí, na jehož úrovni funguje Rada Fondu, která má 19 členů a stejných jako ŘV, dále provozuje i krajské pracovní skupiny. Slovensko má stejně jako ČR ustanoveno řídicím orgánem Ministerstvo Životného prostredia SR. Řídicí výbor je jen jeden složený z širokého spektra resortů, toto je u obou států podobné. MŽP SR však nemá ZS, ale zřídilo odbor environmentální, který má čtyři oddělení: programové, administrativní, řízení projektů a implementace projektů. Monitorovací výbor je ustanoven stejně jak v SR, tak v ČR, s výjimkou koordinačního výboru, který byl zřízen pouze v ČR, aby zabezpečil soulad mezi OP Životní prostředí a OP Doprava. Navíc zatímco Platební a certifikační orgán je v ČR spojen v jeden celek řízený MF, na Slovensku jsou tyto orgány rozděleny. Certifikační orgán v SR spadá pod MF, ale Platební jednotkou je v tomto OP MŽP SR. Což Slovákům poměrně usnadňuje cestu finančních toků. Auditní orgány jsou v obou státech řízeny MF.

Z uvedených skutečností je vidět, jak složitá je implementace v ČR, kdy dochází, nejen ke složitému rozčlenění kompetencí, ale ve finále i rozdrobení odpovědnosti, zvýšení administrativy, vyšších finančních nákladů (zejména na platy úředníků), zpomalování čerpání dotací, aj. To jsou slabé stránky implementace v ČR.

Doporučením by v této fázi mohlo být uzpůsobit implementaci ČR zmiňované SR. Ale jak je uvedeno v kapitole 6 této práce, existují i jiná řešení. Radikální by v této fázi bylo sjednocení několika OP do jednoho s názvem OP Infrastruktura a životní prostředí, jehož řídicím orgánem by bylo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, které by stanovilo zprostředkovatelskými subjekty další ministerstva jako MŽP, MD, MZd, MK, MŠMT, řídicí jednotlivé priority OP Infrastruktury a životního prostředí. Na základě tohoto opatření by

system zjednodušil, snížil by se počet úředníků, mohlo by dojít ke snížení administrativy, určena by byla i odpovědnost za jednotlivé priority OP, došlo by k zjednodušení systému plateb a celkového zrychlení procesu, pokud by nastaly všechny uvedené skutečnosti, došlo by alespoň k určitému zefektivnění implementace.

ZÁVĚR

Stanovený cíl práce jsem splnila. Odpověď na otázku, stanovenou v úvodu této diplomové práce o tom, zda je současná implementace Operačních programů a zejména pak ROP NUTS II Střední Morava a OP Životní prostředí v České republice složitá? Ano, současné nastavení implementace je v České republice složitě. Avšak účinné, díky tomu nastavení Česká republika dostala proplaceno ke konci roku 2009 celých 21,6% prostředků. V poměru k průměru EU zaostala ČR celkem o 6%. S tímto výsledkem souvisí hodně aspektů, ale jedním z nich může být i přílišná rozčleněnost a četná stupňovitost úrovní implementace. Druhá otázka zněla: Dá se její nastavení zjednodušit? Ano, řešením by mohlo být zjednodušení systému institucionální implementace, jak bylo uvedeno v návrhových částech.

Prvním doporučením by bylo snížení počtu operačních programů, jen pro srovnání Polsko jich má 21, ČR 24, vzhledem k poměru velikosti zemí a finančních prostředků poskytnutých z EU, je určitým signálem, že je v téhle oblasti hodně velký potenciál pro nová řešení. Návrhem je tedy zredukovat počet operačních programů na 5 základních, plus IROP, který by byl řídicím orgánem pro všechny kraje, ustanovené jako zprostředkovatelský subjekt v řízení ROP. Řídicím orgánem by bylo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR a zprostředkujícími subjekty 14 krajů v čele s hejtmany. Nově by však bylo nutné zřídit na krajských úřadech dva nové odbory implementace a kontroly.

Druhým doporučením pro OP Životní prostředí je možnost sloučení více operačních programů pod jeden jediný, OP Infrastruktura a životní prostředí. Zahrnovalo by: Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo dopravy, zdravotnictví, kultury a případně i školství, mládeže a tělovýchovy na úrovni zprostředkovatelských subjektů. Řídicím orgánem by bylo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, v čele s ministrem. Slibovat by se od tohoto nastavení dala integrace, propojenost, dobrá informovanost, přehlednost, snížení počtu úředníků, či administrace, zjednodušení systému a snadnější orientace v implementaci.

Závěrem bych chtěla podotknout, že mne téma financování z fondů EU velmi zajímá. Práce na diplomové práci mi přinesla nový pohled na tuto problematiku a nové poznatky o nastavení implementace na Slovensku i v Polsku, o kterých jsem dosud netušila. Diplomová práce zodpověděla stanovené otázky a splnila cíl.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] CIHELKOVÁ, E. *Nový regionalismus – teorie a případová studie (Evropská unie)*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. 361 s. ISBN 978-80-7179-808-8.
- [2] FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie kultury (CDK), 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.
- [3] HOLUB, A. a kol. *Česká ekonomika na cestě do Evropské unie (se zaměřením na mezinárodní podmínky)*. 1.vyd. Praha: Professional Publishing, 2003. 238 s. ISBN 80-86419-43-6.
- [4] CHVOJKOVÁ, A., KVĚTOŇ, V. *Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007-2013*. 1. vyd. Praha: IREAS, 2007. 183 s. ISBN 978-80-86684-43-7.
- [5] KLVAČOVÁ, E., MALÝ, J., MRÁČEK, K. *Lisabonská strategie: posílí, nebo oslabí evropskou konkurenceschopnost?* 1.vyd. Praha: Professional Publishing, 2006. 116 s. ISBN 80-86946-25-8.
- [6] KRATOCHVÍL, P. *Teorie evropské integrace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. 224 s. ISBN 978-80-7367-467-0.
- [7] LACINA, L., RUSEK, A. a kolektiv. *Evropská unie: trendy, příležitosti, rizika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. 260 s. ISBN 978-80-7380-077-2.
- [8] Regionálná rozvojová agentúra Skalica. *Spríevodca programovým obdobím 2007-2013 v Slovenskej republike. Praktická príručka pro orientaci v podporných programech EU a Slovenska*. Skalica: RRA Skalica, 2008. 70 s.
- [9] Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava. *Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Morava. Prováděcí dokument 2007-2013*. Olomouc: Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2008. 143 s.
- [10] Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava. *Magazín ROP-Info o regionálním operačním programu Střední Morava, březen-duben 2010*. Olomouc: Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2010. 8 s. MK ČR 18230.
- [11] Státní fond životního prostředí. *Priorita – měsíčník Operačního programu Životní prostředí, číslo 3, březen 2010*. Praha: Státní fond životního prostředí, 2010. 36 s.

- [12] WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. 1.vyd. Praha: Oeconomica, 2003. 326 s. ISBN80-245-0517-7.
- [13] WOKOUN, R. MATES, P. *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. Praha: Linde, 2006. 351 s. ISBN 80-7201-608-3.
- [14] WOKOUN, R. *Regionální a strukturální politika Evropské unie: Obecná východiska, implementace a monitorování*. Praha: Oeconomica, VŠE, 2004. 78 s. ISBN 80-245-0734-X.

Internetové zdroje

- [15] Businessinfo.cz: *Agenda 2000* [online]. [cit. 2010-03-25]. Dostupný z WWW: [<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/a/agenda-2000/1000693/5176/>](http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/a/agenda-2000/1000693/5176/).
- [16] Businessinfo.cz: *Fondy EU a jejich určení, historie, cíl regionální politiky EU* [online]. [cit. 2010-03-25]. Dostupný z WWW: [<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/fondy-eu-a-jejich-urceni-historie-cil/1000521/8880>](http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/fondy-eu-a-jejich-urceni-historie-cil/1000521/8880/).
- [17] Euroskop.cz: *Cíle regionální politiky* [online]. [cit. 2010-03-25]. Dostupný z WWW: [<http://www.euroskop.cz/8784/sekce/cile-regionalni-politiky/>](http://www.euroskop.cz/8784/sekce/cile-regionalni-politiky/).
- [18] Finance.cz: *Dotace z EU v období 2007-2013 - cíl 1 a 2* [online]. [cit. 2010-03-25]. Dostupný z WWW: [<http://www.finance.cz/evropska-unie/informace/financovani/evropska-unie-financovani-2007-2013-cil-1-a-2/>](http://www.finance.cz/evropska-unie/informace/financovani/evropska-unie-financovani-2007-2013-cil-1-a-2/).
- [19] Ministerstvo financí ČR: *Odbor Auditní orgán - Centrální harmonizační jednotka* [online]. [cit. 2010-03-26]. Dostupný z WWW: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/orgstru_37101.html.
- [20] Ministerstvo financí ČR: *Platební a certifikační orgán - vznik, struktura a hlavní činnost* [online]. [cit. 2010-03-26]. Dostupný z WWW: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/eu_fondy_11996.html.
- [21] Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013. [online]. [cit. 2010-03-26]. Dostupný z WWW: <http://www.nsrr.sk/narodny-strategicky-referencny-ramec-2007-2013/>.

- [22] Národný strategický referenčný rámec SR 2007-2013. [online]. [cit. 2010-03-26]. Dostupný z WWW: <http://www.nsrr.sk/narodny-strategicky-referencny-ramec-2007-2013/>.
- [23] Narodowe strategiczne ramy odniesienia Polska 2007-2013. [online]. [cit. 2010-03-26]. Dostupný z WWW: http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/WstepDoFunduszyEuropejskich/Documents/NSRO_maj2007.pdf.
- [24] Operační program Životní prostředí. *Implementační dokument*. [online]. [cit. 2010-03-26]. Dostupný z WWW: http://www.opzp.cz/soubor-ke-stazeni/10/3040-Implementacni_dokument_2009_07_24.pdf.
- [25] Operační program Životní prostředí. *Seznam členů Řídícího výboru OP Životní prostředí k 15.3.2010* [online]. [cit. 2010-04-18]. Dostupný z WWW: http://www.opzp.cz/soubor-ke-stazeni/8/2556-Seznam%20clenu_RV%20OPZP_2010_03_15_web.pdf.
- [26] Operačný program Životné prostredie. *Programový dokument 8. november2007, Bratislava* [online]. [cit. 2010-04-18]. Dostupný z WWW: <http://www.opzp.sk/na-stiahnutie/new10/03aOPZP.pdf>.
- [27] Portal Funduszy Europejskich: *Program Infrastruktura i Srodowisko* [online]. [cit. 2010-03-26]. Dostupný z WWW: http://www.pois.gov.pl/OrganizacjaFunduszyEuropejskich/Strony/o_pois.aspx.
- [28] ROP NUTS II Střední Morava. *Programový dokument*. [online]. [cit. 2010-03-26]. Dostupný z: <http://www.rr-strednimorava.cz/rop-sm/programovy-dokument>.
- [29] STAROŇOVÁ, L. *Strukturální politika EU: Programové období 2000-2006 v České republice* [online]. [cit. 2010-03-25]. Dostupný z WWW: <http://nf.vse.cz/download/veda/workshops/strukteu.pdf>.
- [30] Strukturální fondy EU: *Informace o fondech EU* [online]. [cit. 2010-03-25]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>.
- [31] Strukturální fondy EU: *Národní orgán pro koordinaci* [online]. [cit. 2010-03-26]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Narodni-organ-pro-koordinaci>.

- [32] Strukturální fondy EU: *Národní strategický referenční rámec ČR 2007—2013 verze červenec 2007* [online]. [cit. 2010-03-26]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Narodni-organ-pro-koordinaci/Archiv/2007/Narodni-strategicky-referencni-ramec-CR-2007-2013->.
- [33] Strukturální fondy EU: *Národní rozvojový plán České republiky 2007 - 2013* [online]. [cit. 2010-03-26]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/8f1552fc-d149-4a99-9638-2903d6e7dcc3/Narodni-rozvojovy-plan-Ceske-republiky-2007-2013>.
- [34] Strukturální fondy EU: *Programy 2004-2006* [online]. [cit. 2010-03-25]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006>.
- [35] Strukturální fondy EU: *Programy 2007-2013* [online]. [cit. 2010-03-25]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013>.
- [36] Strukturální fondy EU: *Řízení fondů EU* [online]. [cit. 2010-03-26]. Dostupný z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Rizeni-fondu-EU>.
- [37] Zpravodajský server ČTK, Finanční noviny.cz: *ČR získá z fondů EU o šest miliard Kč víc, než se čekalo* [online]. [cit. 2010-04-19]. Dostupný z WWW: <http://www.financninoviny.cz/eu/zpravy/cr-ziska-z-fondu-eu-o-sest-miliard-kc-vic-nez-se-cekalo/465178>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

A	Rakousko
AO	Auditní orgán
CHJ	Centrální harmonizační jednotka
CKO	Centrální koordinační orgán
CO	Certifikační orgán
ČR	Česká republika
ČSFR	Československá federativní republika
D	Doprava
EK	Evropská komise
EAGGF	Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond
EHS	Evropské hospodářské společenství
EIB	Evropská investiční banka
EIF	Evropský fond pro integraci státních příslušníků třetí země
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ES	Evropské společenství
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EUR	Euro
FFG	Finanční nástroj pro podporu rybolovu
FS (CF)	Fond soudržnosti (Cohesion Fund)
HDP	Hrubý domácí produkt
HND	Hrubý národní důchod
HSS	Politika hospodářské a sociální soudržnosti
IA	Interní audit

MF	Ministerstvo financí
MD	Ministerstvo dopravy
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Monitorovací výbor
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NOK	Národní orgán pro koordinaci
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	Územní statistická jednotka
NUTS II	Územní statistická jednotka - v ČR regiony soudržnosti
NUTS III	Územní statistická jednotka - v ČR kraje
OP	Operační program (Operational Programme)
OSR	Odbor strategického rozvoje
PCO	Platební a certifikační orgán
RF	Rada Fondu
ROP	Regionální operační program
RR	Regionální Rada
ŘO	Řídící orgán
ŘV	Řídící výbor
SF	Strukturální fondy

SFDI	Státní fond dopravy a infrastruktury
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SM	Střední Morava
SR	Slovenská republika
SOZS	Strategické obecné zásady Společenství
SWOT	Analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb
ÚRR	Úřad Regionální rady
VRR	Výbor Regionální rady
ZS	Zprostředkovatelský subjekt
ZS/ŘO	Zprostředkovatelský subjekt řídicího orgánu
ŽP	Životní prostředí

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obrázek 1: Implementační schéma orgánů ČR a EU v ROP Střední Morava</i>	<i>37</i>
<i>Obrázek 2: Implementační schéma ROP NUTS II Střední Morava.....</i>	<i>41</i>
<i>Obrázek 3: Rozložení 14 krajů a 8 regionů soudržnosti v ČR.....</i>	<i>43</i>
<i>Obrázek 4: Struktura Úřadu Regionální rady NUTS II Střední Morava.....</i>	<i>44</i>
<i>Obrázek 5: Návrh implementace ŘO ROP NUTS II Střední Morava.....</i>	<i>52</i>
<i>Obrázek 6: Současná implementační struktura řídicích orgánů OP Životní prostředí.....</i>	<i>58</i>
<i>Obrázek 7: Navrhovaná implementační struktura ŘO OP Životní prostředí.....</i>	<i>63</i>
<i>Obrázek 8: Finanční toky OP Životní prostředí v ČR</i>	<i>66</i>
<i>Obrázek 9: Návrh I. Implementace finančních toků</i>	<i>67</i>
<i>Obrázek 10: Návrh II. Implementace finančních toků.....</i>	<i>67</i>

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1: Řídící orgány regionálních OP Cíl 1</i>	31
<i>Tabulka 2: Řídící orgány tematických OP Cíl 1</i>	31
<i>Tabulka 3: Řídící orgány OP Cíl 2</i>	32
<i>Tabulka 4: Řídící orgány OP Cíl 3</i>	32
<i>Tabulka 5: Řídící orgány OP Cíl 1</i>	33
<i>Tabulka 6: Řídící orgány OP Cíl 2</i>	34
<i>Tabulka 7: Řídící orgány OP Cíl 3</i>	34
<i>Tabulka 8: Doporučení k nastavení OP v ČR.....</i>	36
<i>Tabulka 9: Čerpání evropských dotací v období 2007-2013</i>	50
<i>Tabulka 10: Nové nastavení OP v ČR</i>	71

SEZNAM PŘÍLOH

PI Legislativní rámec

PŘÍLOHA P I: LEGISLATIVNÍ RÁMEC

Legislativa EU

- Rozhodnutí Rady č. 702/2006 ze dne 6. října 2006 o strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost
- Sdělení Komise „Politika soudržnosti pro podporu růstu a zaměstnanosti: Strategické obecné zásady Společenství, 2007-2013“
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1082/2006 ze dne 5. července 2006 o evropském seskupení pro územní spolupráci (ESÚS)
- Nařízení Rady (ES) č. 284/2009 ze dne 7. dubna 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti, pokud jde o některá ustanovení týkající se finančního řízení
- Nařízení Rady (ES) č. 1085/2006 ze dne 17. července 2006, kterým se zřizuje nástroj předvstupní pomoci (NPP)
- 2006/595/ES: Rozhodnutí Komise ze dne 4. srpna 2006, kterým se stanoví seznam regionů způsobilých k financování ze strukturálních fondů v rámci cíle konvergence na období 2007-2013
- Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV)
- Rozhodnutí Rady č. 144/2006 ze dne 20. února 2006 o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova (programové období 2007 - 2013)
- 2006/493/ES: Rozhodnutí Rady ze dne 19. června 2006, kterým se stanoví částka podpory Společenství pro rozvoj venkova na období od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2013, její roční rozdělení a minimální částka, která má být soustředěna v regionech způsobilých v rámci konvergenčního cíle
- Nařízení Rady (ES) č. 1198/2006 ze dne 27. července 2006 o Evropském rybářském fondu

- Nařízení Komise (ES) č. 498/2007 ze dne 26. března 2007, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1198/2006 o Evropském rybářském fondu
- 2006/596/ES: Rozhodnutí Komise ze dne 4. srpna 2006, kterým se stanoví seznam členských států způsobilých k financování z Fondu soudržnosti na období 2007-2013
- Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999
- Nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 ze dne 8. prosince 2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti a k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj
- Nařízení Komise (ES) č. 11/2008 ze dne 8. ledna 2008, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 o zavedení společné klasifikace územních statistických jednotek (NUTS) v souvislosti s předložením časových řad nového regionálního rozdělení
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999
- Nařízení Rady (ES) č. 1084/2006 ze dne 11. července 2006 o Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1164/94
- Rozhodnutí Komise č. 593/2006 ze dne 4. srpna 2006, kterým se stanoví orientační rozdělení položek závazků podle členských států v rámci cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost pro období 2007-2013
- Rozhodnutí Komise č. 594/2006 ze dne 4. srpna 2006, kterým se stanoví orientační rozdělení položek závazků podle členských států v rámci cíle Konvergence pro období 2007-2013

- Rozhodnutí Komise č. 609/2006 ze dne 4. srpna 2006, kterým se stanoví orientační rozdělení položek závazků podle členských států v rámci cíle Evropská územní spolupráce pro období 2007 až 2013
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení (ES) č. 1784/1999
- Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999
- Rozhodnutí Komise č. 769/2006 ze dne 31. října 2006, kterým se stanoví seznam regionů a oblastí způsobilých pro financování z Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci přeshraniční a nadnárodní spolupráce cíle Evropská územní spolupráce pro období 2007-2013

Usnesení Vlády ČR

- Usnesení č. 175/2006 k návrhu Národního rozvojového plánu na léta 2007 – 2013
- Usnesení č. 198/2006 ke koordinaci přípravy ČR na čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti
- Usnesení č. 245/2005 k postupu přípravy ČR na čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti
- Usnesení č. 494/2006 k evropským zdrojům v letech 2007 – 2013
- Usnesení č. 560/2006 o Strategii regionálního rozvoje
- Usnesení č. 684/2006 k návrhu Národního strategického referenčního rámce ČR pro čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti
- Usnesení č. 821/2006 k postupu přípravy operačních programů pro čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v letech 2007 – 2013.

Základní legislativa ČR

- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů

- zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání a o změně zákona o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 137/2006 Sb., veřejných zakázkách